

1956 – a magyar forradalom a történeti kutatások tükrében

Horváth Miklós

2016

A forradalom és szabadságharc kirobbanásának előzményei

Magyarország nemzetközi helyzetében
bekövetkezett változások

Teherán

1943. november 28. - december 1.

A „történet” főszereplői-1

Jalta, 1945.
02. 04-11.

Churchill W. Roosevelt F. D. J.V. Sztálin

A „történet” főszereplői-2

Potsdam, 1945.
július 17-26.

Churchill, W. Truman, H. V.SZ. Sztálin

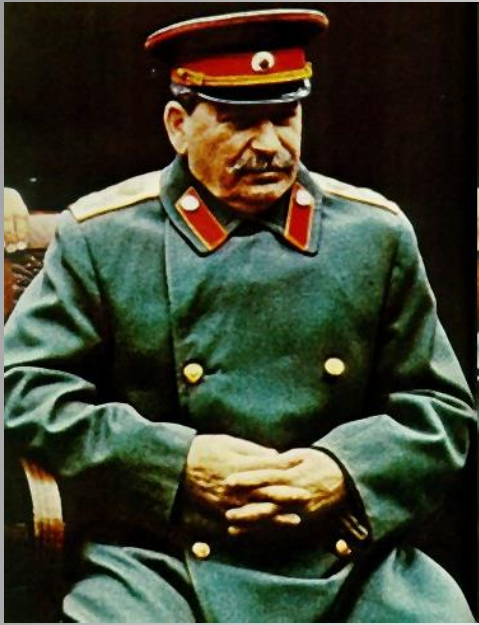
A „történet” főszereplői-3

Potsdam, 1945.
augusztus 2.

Attlee Celment Harry S. Truman J. V. Sztálin

A főszereplők egymásról

Churchill Teherán után a szovjet veszélyről:
„Németországnak vége, bár bizonyos időbe telik,
amíg eltakarítjuk a szemetet. Az igazi probléma
most Oroszország. Nem tudom rávenni az
amerikaiakat, hogy észrevegyék”

A főszereplők egymásról

**MOLOTOV,
Vjacseszlav
Mihajlovics**

„Roosevelt a dollárokbán hitt... arra számított, hogy Amerika olyan gazdag lesz, mi pedig olyan szegények és kimerültek, hogy könyörögni fogunk nekik. „Akkor majd jól seggbe billentjük őket” gondolja Roosevelt „de addig csak hadd nyomuljanak előre”

A főszereplők egymásról

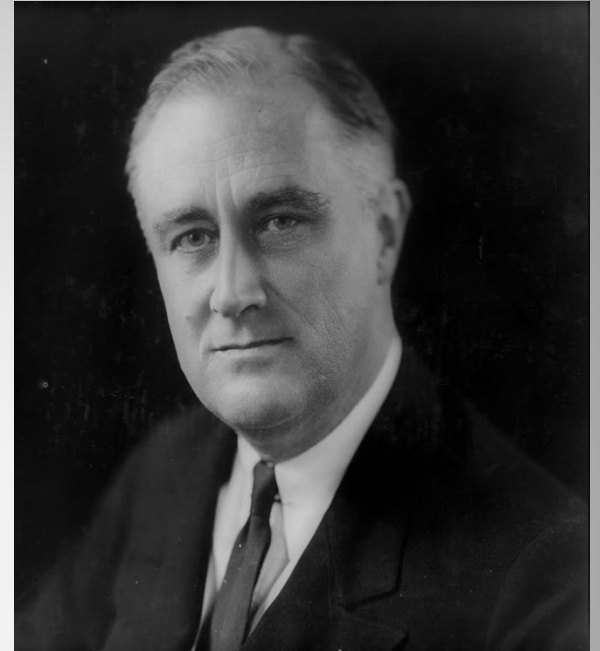

**MOLOTOV,
Vjacseszlav
Mihajlovics**

„Itt számították el magukat... Mire felébredtek fél Európa kicsúszott a markukból... Rooseveltt imperialista volt, aki átharapta volna bárkinek a torkát”

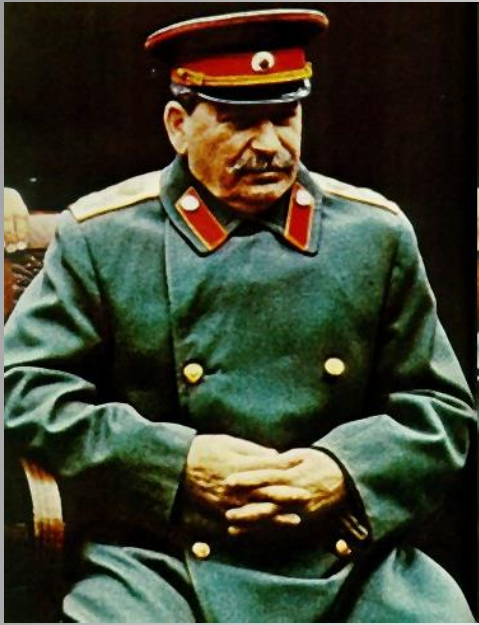
A főszereplők egymásról

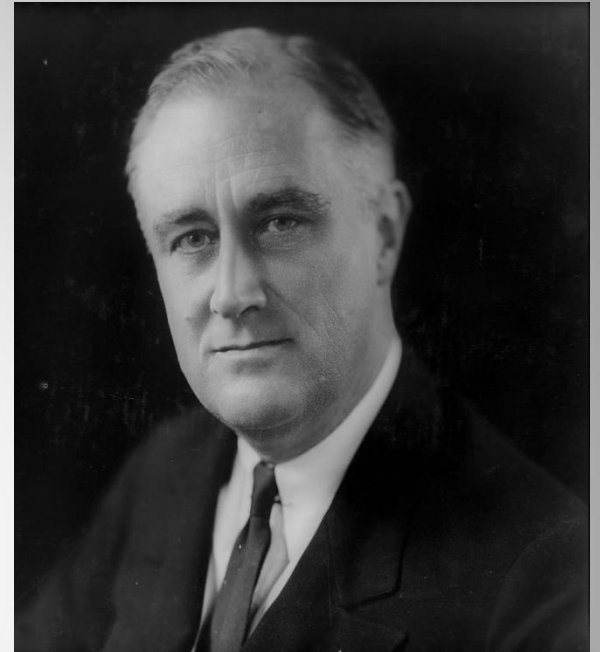
Roosevelt Churchillnek:

„Az amerikai hagyományokban rejlik ez a bizalmatlanság, ez a nemtetszés, sőt gyűlölet Nagy-Britannia után”

A főszereplők egymásról

Roosevelt Sztálinról:

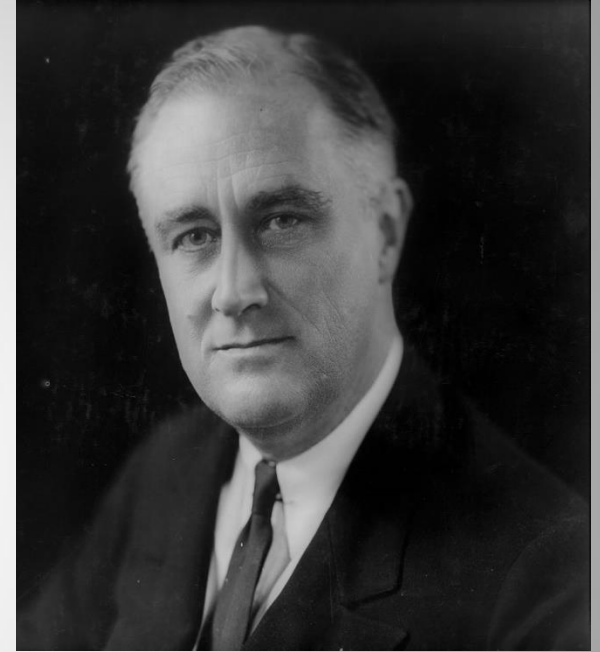

„ki tudunk egymással jönni a belátható időben.
[DE] mi lesz ha Sztálinnal történik valami. Abban biztosak vagyunk, hogy számíthatunk ésszerű cselekedeteire, józanságára és megértésére, de abban egyáltalán nem lehetünk biztosak, hogy ki, vagy mi áll mögötte a Kremlben.”

A főszereplők egymásról

Roosevelt Sztálinról:

„Azt hiszem valami sajátja lett abból, ami egy keresztény úriember magatartása”

A főszereplők egymásról

- Churchill háborús fegyvertárs, Sztálin a háború után a béke őrzője.

A főszereplők egymásról

Roosevelt Sztálinról
Teherán után

„Joe bácsinak” neveztem Sztálint, „kapcsolatunk személyessé vált. Megtört a jég, és mi úgy beszéltünk egymással, mint férfi a férfival, mint testvér a testvérrrel.”

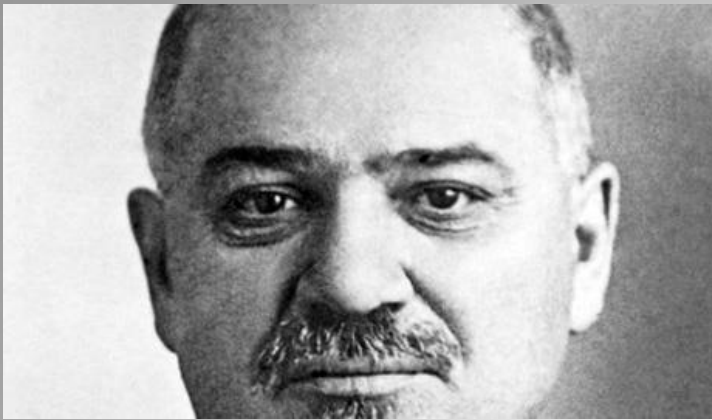
Majszkij memorandum 1944. január 11.

Majszkij memorandum

1944. január 11.

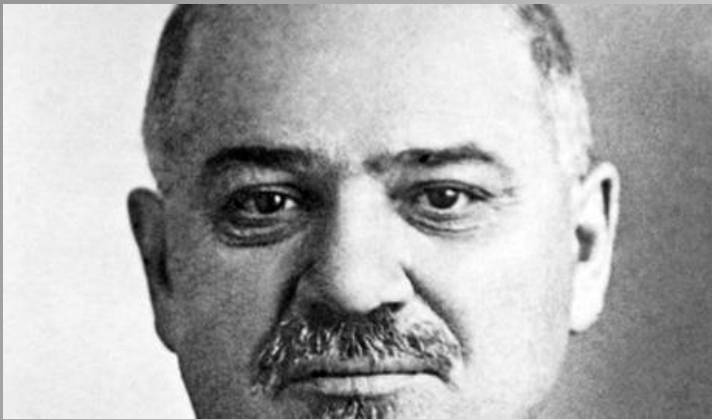
A szovjet diplomaták első neves csoportjához tartozik Ivan Majszkij, aki az 1930-1940-es években a Szovjetunió londoni nagykövete volt. A Szovjetunió és Nagy-Britannia között 1924-ben jöttek létre a diplomáciai kapcsolatok, 1925 májusában Ivan Majszkij Londonban a szovjet követség sajtósa, tanácsadói rangban.

Majszkij memorandum 1944. január 11.

A memorandum tartalma:

- általános helyzet – a Szovjetunió és a többi nagy(?)hatalom;
- a Szovjetunió határai;
- Németország helyzete, feldarabolása, jóvátétel, a háborús bűnösök megbüntetése;
- Európa többi része;
- Franciaország...
- föderációk kérdése;
- Lengyelország...
- Csehszlovákia...
- Magyarország...
- A Balkán....

Majszkij memorandum 1944. január 11.

A memorandum tartalma:

- Törökország...
- Irán...
- Irak, Arábia, Szíria, Libanon, Palesztina, Egyiptom...
- Japán...
- Kína...
- Az ellenséges államok és az ellenség által megszállt államok társadalmi berendezkedése...
- Nemzetközi szervezetek és a béke megőrzése...
- Gyarmatok...
- A SZU gazdasági kapcsolatai az USA-val és Angliával...
- Összegzés...
- Perspektívák – Általános megjegyzések.

Célok, tervek és elképzelések: Roosevelttel

A katonai kötelezettségek elutasításáról 1944. 02.

29-én Churchillnek:

- „Örömmel venném, ha óvakodna attól a kéréstől, hogy amerikai erőket állomásoztassak Franciaországban. Egyszerűen nem tehetem! Mindannyiukat haza kell hoznom! ... Tiltakozom a Belgium, Franciaország és Olaszország feletti atyáskodás ellen, elítélem azt! Önnek kell felnevelnie és megfegyelmeznie saját gyermekeit. Figyelembe véve a tényt, hogy a jövőben védőbástyát jelenthetnek az Ön számára...”
- [N-B. fizesse meg ennek az árát!]

Célok, tervek és elképzelések: Churchill

A Nagy-Britannia helyzetéről:

- A háború 30 md. dollárba került. Ez a nemzeti vagyon $\frac{1}{4}$ -e
- 5 md. dollár értékű kötvény kibocsátása külföldre.
- 12 md. dollár adósság.
- Az export 1945-ben az 1938-ik évinek az $\frac{1}{3}$ -a.
- 1946-ban a bruttó hazai termék 19%-át költik hadikiadásokra.

Célok, tervek és elképzelések: Churchill

A Nagy-Britannia helyzetéről:

- 1947-ig 3 md. dollár segélyekre.

Ebből:

- Németországnak 300 millió.
- Palesztinai békefenntartásra 330 millió.
- Görögország támogatása 540 millió.
- Törökország támogatása 375 millió.

Célok, tervek és elképzelések: Churchill

A Nagy-Britannia katonai helyzetéről:

Ha az USA Európából kivonul:

N-B. 12 hadosztály, kb. 820 ezer katona.

Vele szemben a Szovjetunió:

- 5 millió katona,
- 15 ezer harckocsi,
- 16 ezer repülőgép,
- 525 hadosztály.

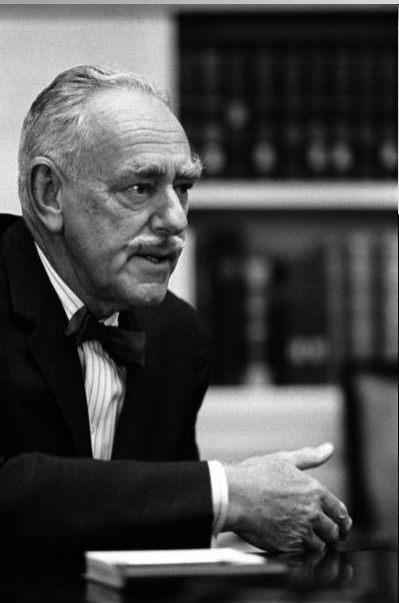

Az elzárkózás vége

- 1947. 02. 21. Nagy-Britannia bejelentése
- 1947. 02. 26. Értekezlet a Fehér Házban

**MARSHALL, George
Catlett (1880-1959)**

„a szovjet nyomás” a Közel-Keleten olyan szintre jutott, hogy egy áttörés „három földrészt nyitna meg a szovjet behatolás előtt... [Almarothadás]...”

Dean Acheson

A FELTARTÓZTATÁS DOKTRÍNÁJA

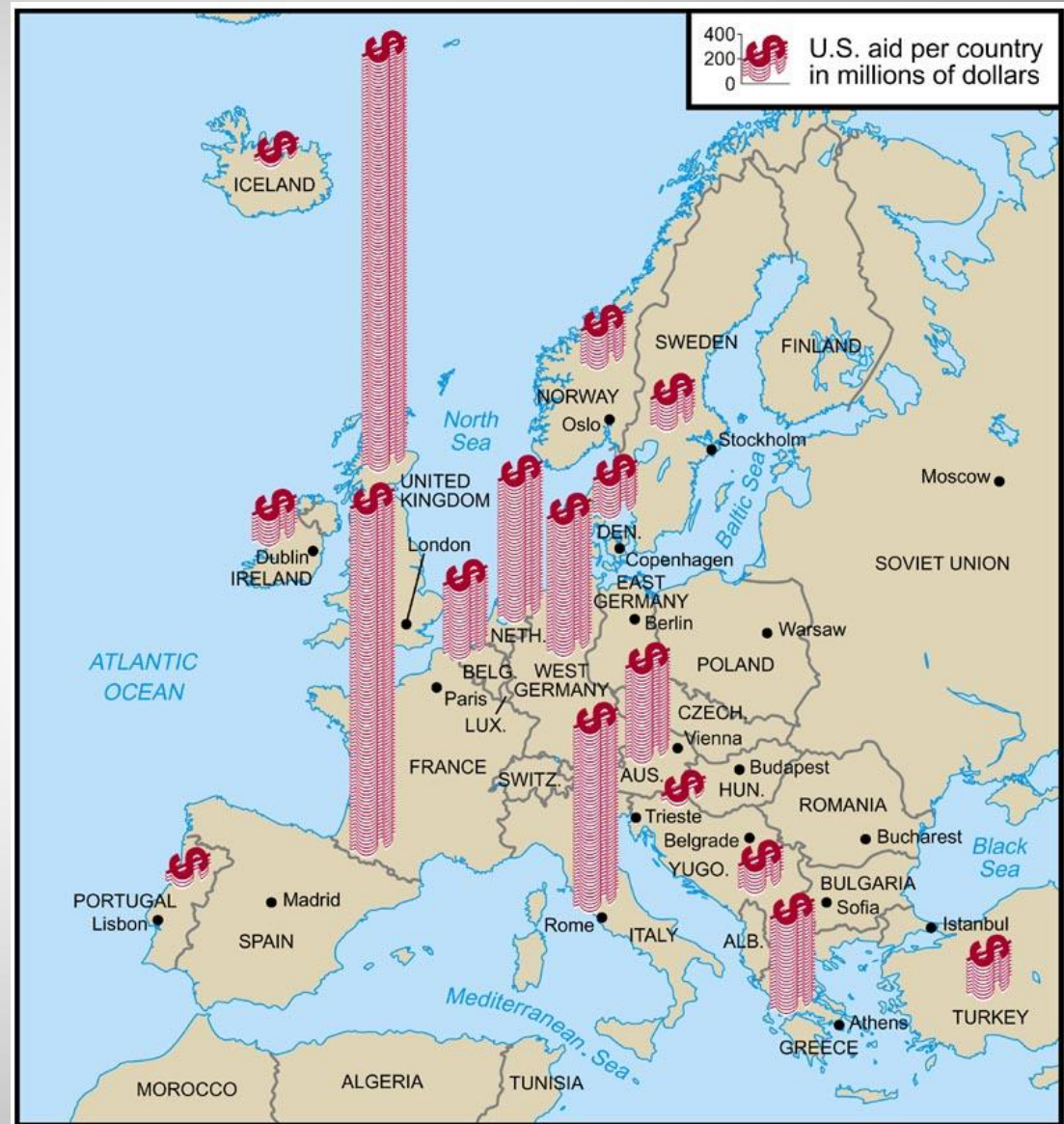
1947. 02. 21. Nagy-
Britannia bejelentése

1947. március 12.

Truman a doktrínáját úgy hirdette meg, mint „az Egyesült Államok politikáját olyan népek szabadságának a támogatására, amelyek ellenállnak a külső nyomásnak, vagy a felfegyverzett kisebbség általi erőszaknak”

George C. Marshall (1880-1959)

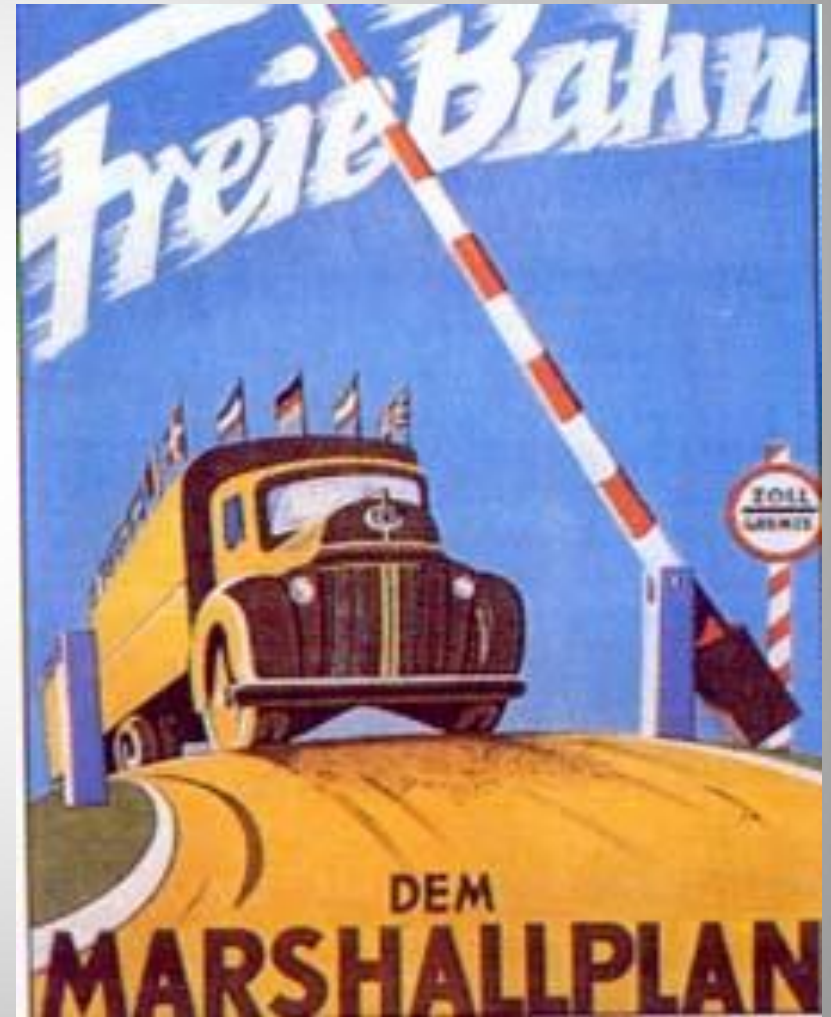
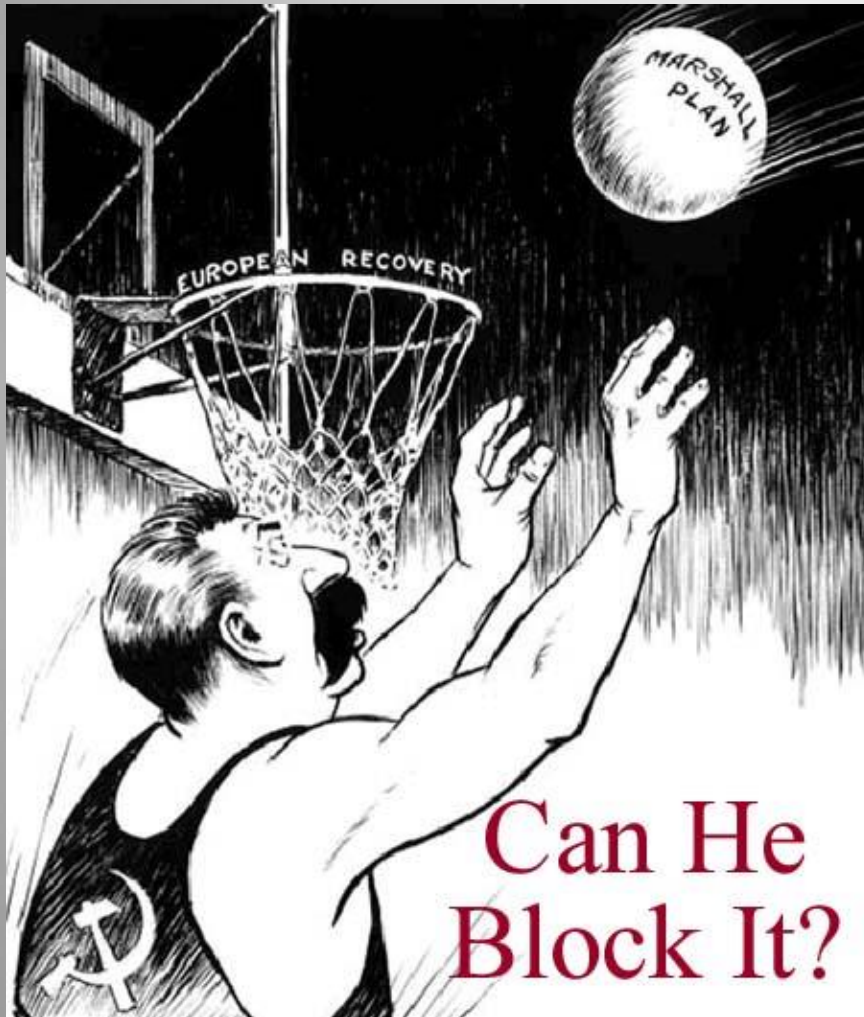
MARSHALL PLAN AID TO EUROPE, 1948-1952

Humor a teheráni konferencia után

A tartós béke
alapköve

Marshall-terv

A blokád kezdetén

„A valódi internacionalizmus példája és a népek barátságának mintaképe a Szovjetunió...”

„Valamennyi nép szabadságának és egyenlőségének, a népek együttműködésének és barátságának, a nemzetek önkéntes egyesülésének védelmezése;

küzdelem a sovinizmus ellen, a nacionalista elzárkózás, szűklátókörűség, elkülönülés ellen;

segítség és támogatás a kis népeknek;”

(Idegen szavak szótára, szerk.: A Terényi István)

Sztálin Milovan Gyilasznak

Jobbról Tito mellett
Milovan Gyilas

„bárki elfoglal egy területet, bevezeti rajta a saját társadalmi rendszerét... Ez nem is történhet másként.”

Sztálin politikájáról Litvinov 1946. februárjában

Maxim Litvinov

Volt szovjet KÜM,
nagykövet az USA-ban

„Oroszország visszatért a biztonság idejétmúlt területelvű felfogásához – minél többet kapsz, annál nagyobb biztonságban vagy.”

Brezsnyev 1965-ben

- a Szovjetunió felségterületének nyilvánította a "baráti szocialista országokat,"
- az érdekszféra államait készek megvédeni a külföldi támadásoktól;
- ha valamelyik „testvérországban” veszély fenyegetné a szocializmust, az minden szocialista ország közös ügye.

A. Ny. Koszigin (középen), a Minisztertanács Elnöke 1968-ban

- *„a második világháború fő eredménye abban van, hogy sikerült a határokat nyugatra egészen a Sumaváig kitolni.*
- *Ezért amikor Csehszlovákia nyugati hatáiról van szó, az a Szovjetunió nyugati határait is jelenti.*
- *Ezért nemcsak joga, hanem kötelezettsége is a Szovjetuniónak biztosítani ezeket a határokat”*

Majd Koszigin így folytatta...

- *A „Varsó Szerződés főparancsnokságának joga van az egyes tagállamok kormányainak megkérdezése nélkül csapatokat elhelyezni és mozgatni a szerződés tagállamainak területén”*

Kazakov hadseregtábornok

- az EFE törzsfőnöke – szintén 1968-ban

- *„egy szocialista országban nem képezheti vita tárgyát, hogy mikor, hány szovjet katona, mennyi időre akar az ország területére lépni, miután ők minden helyzetben és mindenkor a szocializmus erejét növelik, a kommunisták támogatását erősítik”*

Kényszermunka

Hadifogság és kényszermunka következtében Magyarországot ért veszteségek

1946 januárjában a Magyar Statisztikai Szemle **kb. 694 000 fő**

Szovjetunióba hurcolásáról számolt be.

1946 szeptemberéig **kb. 244 000 fő** tért haza a Szovjetunióból.

1946 szeptembere és 1950 között további **215 000 fő** tért haza.

Tehát további **240 000 fő** sorsa ismeretlen, illetve tisztázatlan.

„A közjó alkotói lettünk - hát vesszen el ki ellenáll!”

(Részlet az Internacionáléból)

- **A közjó megteremtésének jellemző következményei Magyarországon:**
 - szovjet hadifogságban, és „málenkij roboton” kb. 700 ezer katona és civil;
 - „lakosságcsere” kitelepítések és áttelepítések, áttelepülések;
 - több tízezer embert kényszerítettek lakóhelye elhagyására - 14-15 ezer fő eltávolítása csak a fővárosból;
 - tulajdonuktól, így létfeltételeik jelentős részétől megfosztottak tízezrei;

„A közjó alkotói lettünk - hát vesszen el ki ellenáll!”

- **A közjó megteremtésének jellemző következményei Magyarországon:**
 - közel 1 millió személyről titkos nyilvántartás;
 - a „kulákperek” kb. 300 ezer embert érintettek;
 - 1956-ig politikai okokból kb. 400 embert végeztek ki;
 - 1950 és 53 között több mint egymillió büntetőeljárás, ebből 650 ezer kerül a bírósági szakba, amelyből 390 ezer elmarasztaló ítélet született;
 - az államvédelmi szervek kb. 40 ezer főt internáltak;

Kimutatás a B. M. szervei létszámáról
1956. október 1., 1957. május 6.¹⁹

Sor- szám	Szervezet megnevezése	1956. október 1. Rendsze- resített létszám	1957. május 6. Rendsze- resített létszám	1957. május 6. Meglévő létszám	Rendsze- resítésre javasolt létszám
1.	Miniszter és helyettesei titkársága	22	25	33	22
2.	B. M. Titkárság	154	141	150	185
3.	Személyzeti szervek, op. és idegen-nyelvi iskola	112 109	13 –	90 60	110 80
4.	Rendőri szervek				
	ORK-ORFK	766	859	851	783
	Budapesti főosztály Főkapitányság	4 181	6 383	5 199	4 500
	Megyei főosztályok Főkapitányságok	12 419	15 084	15 013	14 300
	Karhatalmi szervek	3 590	5 479	5 260	5 580
	Objektumőrző szervek	4 133	2 700	2 509	2 700
5.	Államvédelmi – Politikai Nyomozó Apparátus	5 051	1 514	3 044	4 000
6.	Kormányőrség	652	350	370	500
7.	Határőrség	15 233	15 300	13 891	15 000
8.	Büntetésvégrehajtás	4 973	3 979	3 572	3 600
9.	Légoltalom	1 040	1 040	1 003	1 040
10.	Tűzrendészet	5 689	5 700	5 276	5 700
11.	Gazdasági szervek	1 806	1 683	1 661	1 800
12.	B. M. tartalék	90	–	–	350
	Összesen	60 020	60 250	57 982	60 250

Az ügynökség tevékenységét, a hálózati munka eredményességét mutatják az alábbi adatok is:⁵

Vizsgált időszak	Ügynökség létszáma*	Államvédelmi szervek őrizetbe vettek	Ügynöki munka „eredményeként” vettek őrizetbe		„Legsúlyosabb pol.-i bűncselekményekért** őrizetbe vettek	Bizonyítékok hiányában szabadon engedtek, ill. internáltak	
1951.	34526	2096 főt	4,5%	94 főt	450 főt	34%	713 főt
1952.	40842	3228 főt	9%	291 főt	1035 főt	17,7%	571 főt
1953. (augusztusig)	45521	1871 főt	12%	225 főt	681 főt	12%	225 főt
Összesen	nem értékelhető	7195 főt	–	610 főt	2166 főt	21%	1509 főt

* kivéve a hírszerzés területén beszervezett ügynökséget

** kémkedés, diverzió, terror, szabotázs, összeesküvés

1953. augusztus 1-jén az „ellenséges kontingensekbe” szervezett ügynökség létszáma az alábbiak szerint oszlott meg¹⁰:

„Ellenséges kontingens” megnevezése	Ügynökök száma	Informátorok száma	Rezidensek száma	Összesen
egyházi személyek	178	45	–	223
kulákok	493	42	–	535
jobboldali szociáldemokraták	286	81	–	367
jobboldali kigazdák	184	40	1	225
trockisták	31	1	–	32
volt horthysta fegyveres erők tagjai	796	122	–	918
volt uralkodó osztály tagjai	145	11	–	156
Összesen beszerelve	2113	342	1	2456

A szovjet csapatok Magyarországon tartózkodásának nemzetközi háttere

A szovjet csapatok Magyarországon tartózkodásának nemzetközi háttere

- Mint megszálló erők a békeszerződés megkötéséig.
- 1947. február 10-től a békeszerződés alapján.
- 1955. végétől 1957. május 27-ig minden jogi alap nélkül.

A Szerződő Felek megerősítették elhatározásukat, hogy

- „kölcönösen
tiszteletben tartván
függetlenségüknek,
állami
szuverenitásuknak és
a másik belső ügyeibe
való
benemavatkozásnak
az elvét.” (5. cikk)

Ez a szerződés, mint később a Varsói Szerződés is

- egy esetleges külső támadás kollektív elhárítása céljából kötöttetett.

A Felek kifejezésre juttatták, hogy

- a másik fél belső ügyeibe be nem avatkoznak.

Az eddigieken túl

- olyan akciókban vagy intézkedésekben nem vesznek részt, melyek a másik fél ellen irányulnak.

Amit Sztálin 1953-as halála részben megváltoztatott...

Felkelés Plzeň-ben, 1953

- ❖ Gazdasági válság – megszorító reformok
- ❖ A Skoda gyár dolgozói sztrájkot hirdetnek
- ❖ Június 1: a sztrájkból felkelés lesz
- ❖ A felkelést a rendőrség és a hadsereg június 2-ára leveri
- ❖ A vezetők a reformtervezetet június 8-án visszavonják

Az 1953-as kelet-német munkásfelkelés és következményei

1953. június 17.

- munkások tiltakozó megmozdulása → egyre növekvő tömeg,
- biztosítják őket a normaemelést elrendelő határozat érvénytelenítéséről,
- de ezzel már nem tudják megakadályozni a tiltakozó akció sztrájkmozgalommá és felkeléssé való szélesedését,
- a felkelés területei: Kelet-Berlin, iparterületek, nagyvárosok

A kelet-berlini felkelés

A kelet-berlini felkelés

A felkelés leverése

- **az NDK-ban állomásozó szovjet csapatok verik le fegyverrel a felkelést június 18-19-én**
- **25 személy** (19 tüntető, 2 vétlen és 4 rendőr) vesztette életét a nap folyamán.

Magyarország

- ❖ Az 1950-es évekre Magyarországon is tapasztalhatóvá vált a rendszer elleni elégedetlenség
- ❖ Sztálin halála után Rákosi helyett Nagy Imrét nevezték ki miniszterelnöknek
- ❖ 1955-re azonban Rákosi „semlegesítette” Nagyot a párton belül
- ❖ Ez a SZU-ban bekövetkezett politikai fordulatnak volt köszönhető

A Varsói Szerződés országai

Nagy Imre, október 24-től
miniszterelnök

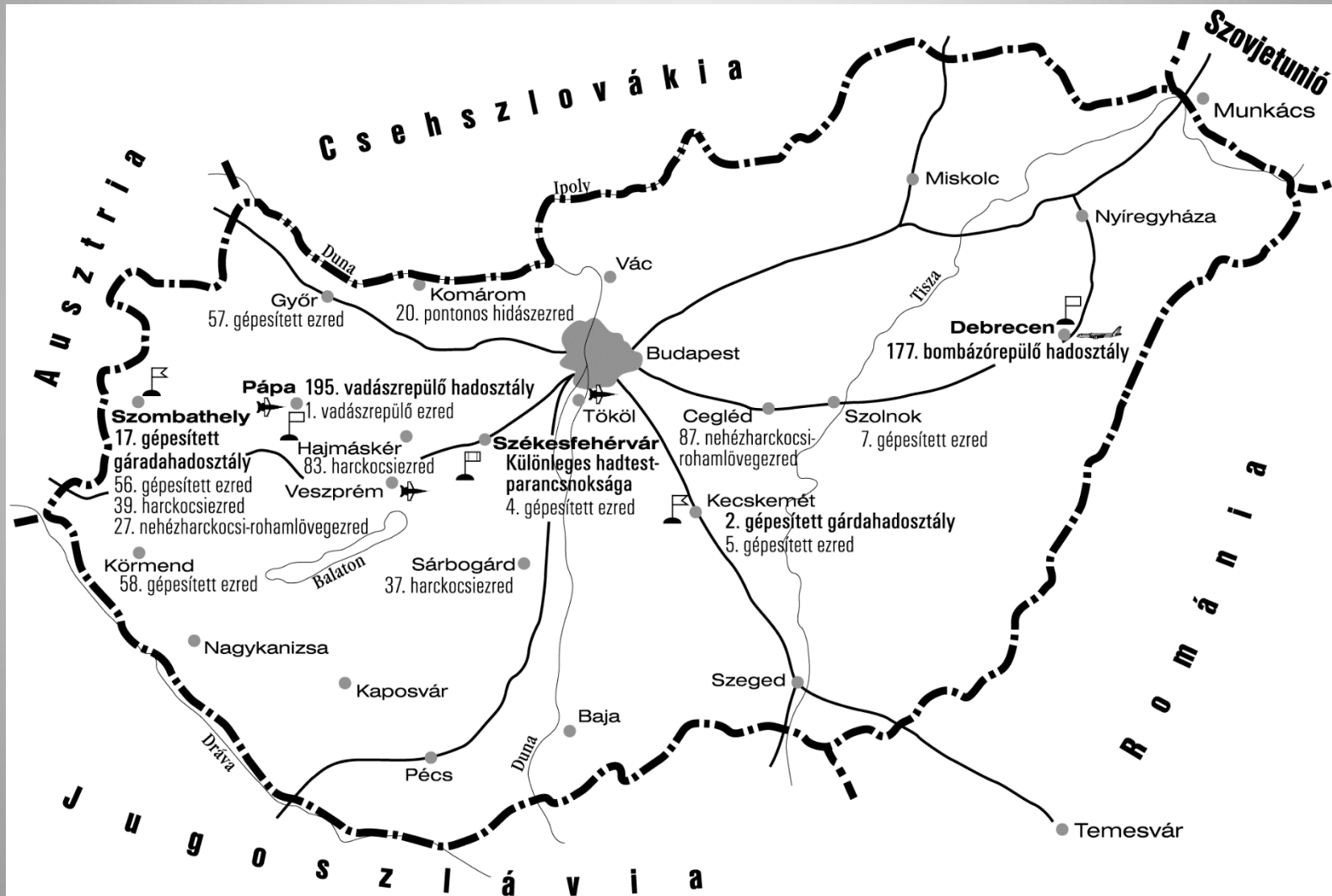
Nagy Imre a Varsói Szerződésről 1957-ben

„A lengyel és magyar események rávilágítottak, hogy a Varsói Szerződés **a szovjet nagyhatalmi soviniszta törekvések eszköze**, amelynek segítségével a benne résztvevő – helyesebben **moszkvai utasításra belekényszerített** – szocialista országokat ennek a politikának alárendelik.

A Varsói Szerződés nem más, mint **a szovjet katonai diktatúra ráerőszakolása a résztvevő országokra.** [...]

Amit a szovjet kormány és az SZKP politikai tanácsokkal, utasításokkal nem tud elérni, azt a Varsói Szerződés katonai eszközökkel volt hivatva biztosítani...”

A szovjet csapatok elhelyezkedése 1955 végétől

Az SZKP XX. kongresszusa

Különösen jelentős volt, hogy sikeresen végrehajtottuk a szűz- és parlagföldek feltörésének bátor tervét. Ez 33 millió hektárral növelte a vetésterületet.

1. Mélyreható változások a nemzetközi helyzetben és az új háború elhárításának lehetősége

NÉPSZAVA

A MAGYAR SZAKSZERVEZETEK KÖZPONTI LAPJA

84. évfolyam 44. szám

ÁRA 50 FILLÉR

1956. február 21, kedd

A világnézetek különbözősége semmiesetre sem ok a hidegháborúra. »Azt a vitát, hogy melyik rendszer, a kapitalizmus vagy a szocializmus a jobb, nem lehet erőszakkal, nem lehet a hidegháború módszerével eldönteni« — állapította meg a kongresszuson Szpilov elvtárs. Nem, ezt a vi-

Verseny-világméretekben

»Versenyre hívjuk ki a kapitalista világot a békés gazdasági és kulturális építőmunkában« — hangzott el felhívás az SZKP most folyó kongresszusán. Ne a hidegháborúban, ne a fegyverkezésben, ne a tömegszitító tev-

san látunk és tudunk összehasonlítást tenni. A mi szocialista iparunk termelése egyetlen év alatt nagyobb mértékben fejlődik, mint a kapitalista idők egy-egy évtizedében és a szocialista rendszerünk anyagi, szociális és kulturális

**Az SZKP XX. kongresszusa egyhangú határozata:
teljes egészében helyesli
a központi bizottság politikai vonalát
és gyakorlati tevékenységét**

**„Ellenségeink kegyetlenül ráfizetnek,
amikor arra számítanak,
hogy köztünk ellentétek támadnak“**

A poznaní felkelés

1956. június 28.

Lengyelország 1956 június - november

Előzmények II. Gazdaság, társadalom

- Erőltetett iparosítás (hadiipar)
- 1950. hatéves terv meghirdetése
- Erőltetett kollektivizálás
- Egyházellenes intézkedések
- *Po prostu* (ifjúsági irodalmi folyóirat)
- *Kultura, Zeszyty Historyczne, Szabad Európa Rádió*

Közvetlen előzmények - Sztrájk

- Nyersanyaghiány, normanövelés.
- Június 26. delegáció Varsóban:
megállapodások bérezésről, az elmaradt prémiumok
kifizetéséről.
- Június 27. a megállapodások visszavonása.
- Június 28. reggel - **Sztrájk**
- Cegielski Fémipari Művek (ZiSPO)
- Követelések: normarendezés,
bérek emelése
árak csökkentése

Sztrájk

- A ZISPO munkásai

„Kenyeret követelünk!”

Sztálin tér

Tömegoszlatás vízágyúval

Kochanowski utca

Elfoglalt harckocsik

Poznań 1956 r. - ul. Dąbrowskiego, czołg Wyższej Szkoły Oficerskiej opanowany przez demonstrantów

Ellenállási fészek

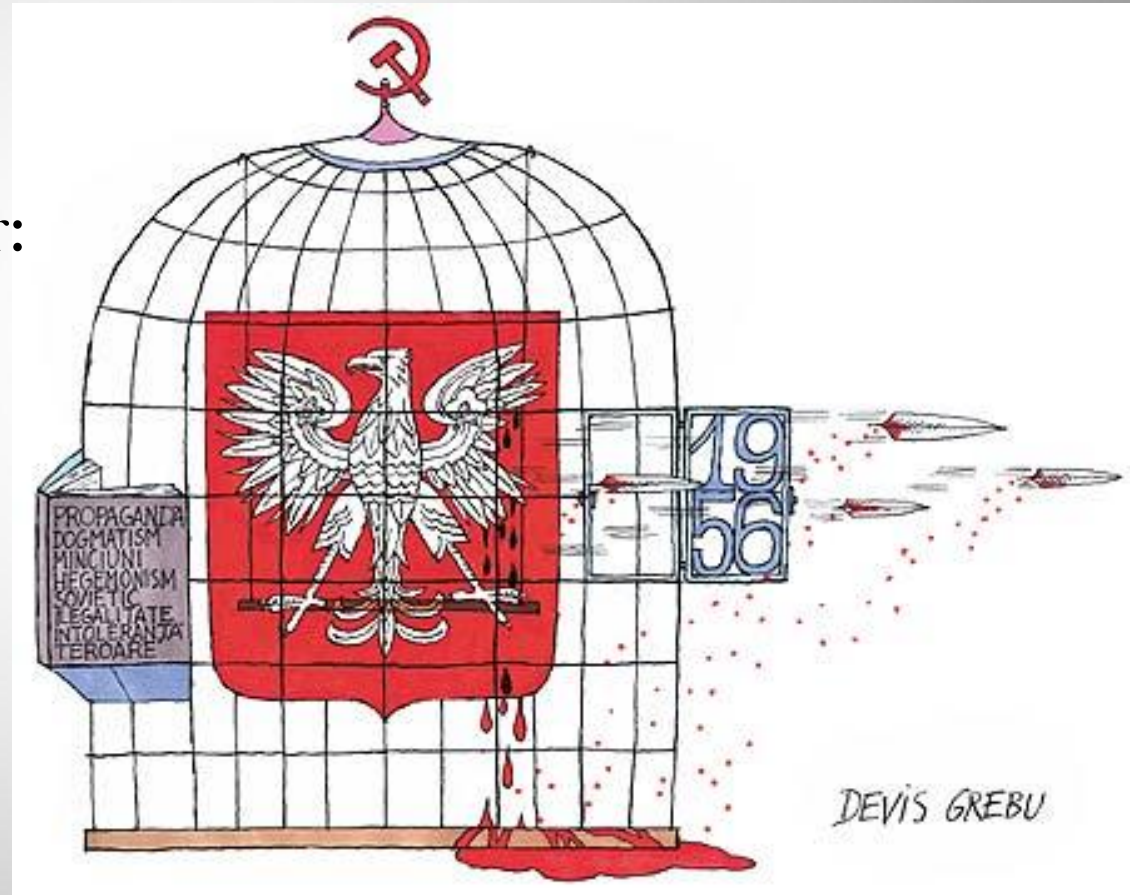

78 halott, kb. 500 sebesült.

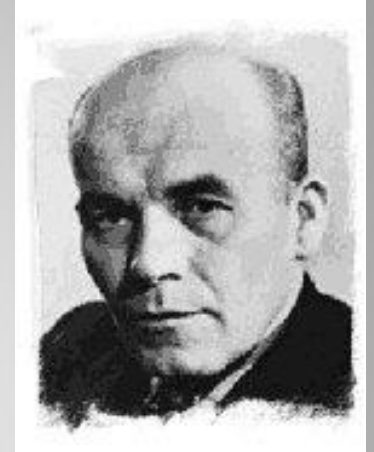

Megtorlás

- Június vége:
letartóztatások
- Szeptember-október:
perek

A felkelés hatásai Lengyelországban

- Politikai változások szorgalmazása, Gomulka kinevezésének sürgetése
- Szovjet válasz: „őszii hadgyakorlat” (okt. 19.)
- Tárgyalások Hruscsovval, Gomulka megválasztásának „jóvággyása” (okt. 20.)

*„Minden magyar együtt halad
kövessük a lengyel utat!”*

- Gomulka október 20-i beszéde:
- a belső politikai torzulások miatt történt a felkelés és nem imperialista mesterkedések miatt;
- hitet tett az egyéni gazdálkodás mellett;
- **a szovjetekkel az egyenlőségen alapuló viszonyt ígérte;**
- a termelési normák csökkentését, **az élet és munkakörülmények javítását.**
- Meghirdette **a szocializmus „lengyel útját”**, a demokratizálási folyamatot.
- **Megbélyegezte a sztálinizmus, a személyi kultusz rendszerét is.**

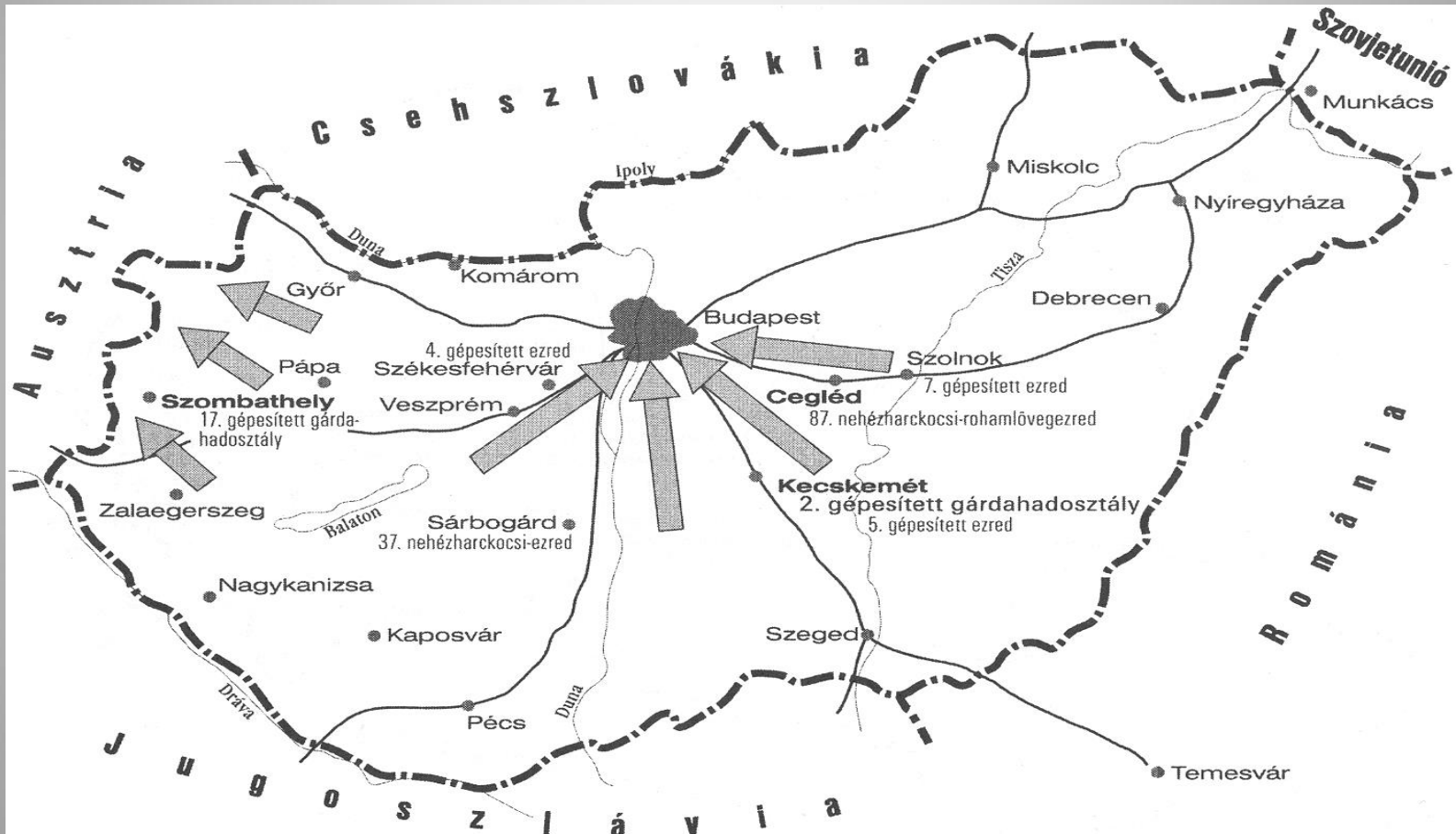
„El a kezekkel Magyarországtól!” Olsztyn, október 30.

A varsói egyetem diákjainak díszőrsége a varsói Magyar Intézet előtt

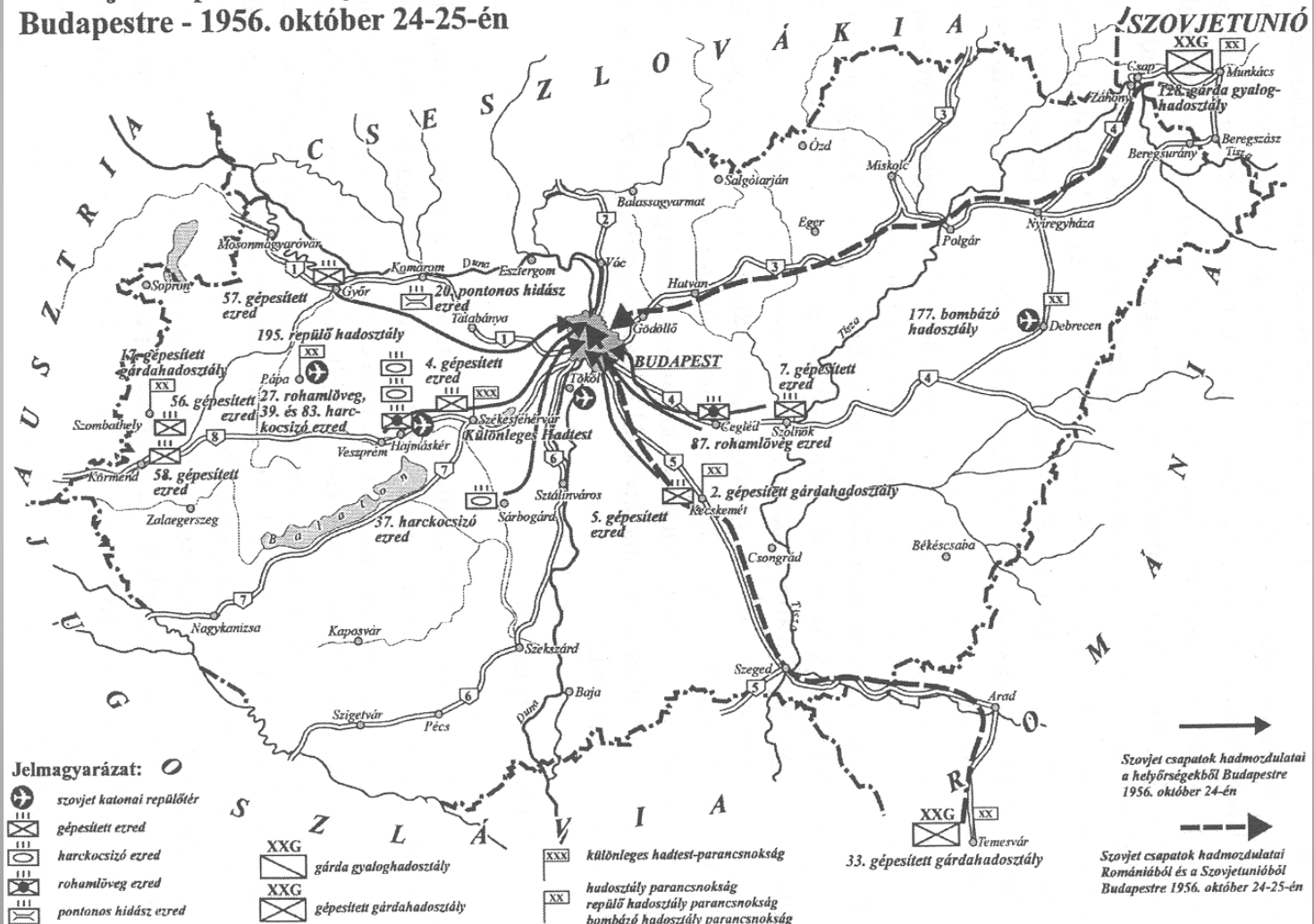

A szovjet csapatok támadása, a „Hullám” fedőnevű hadműveleti terv tartalma

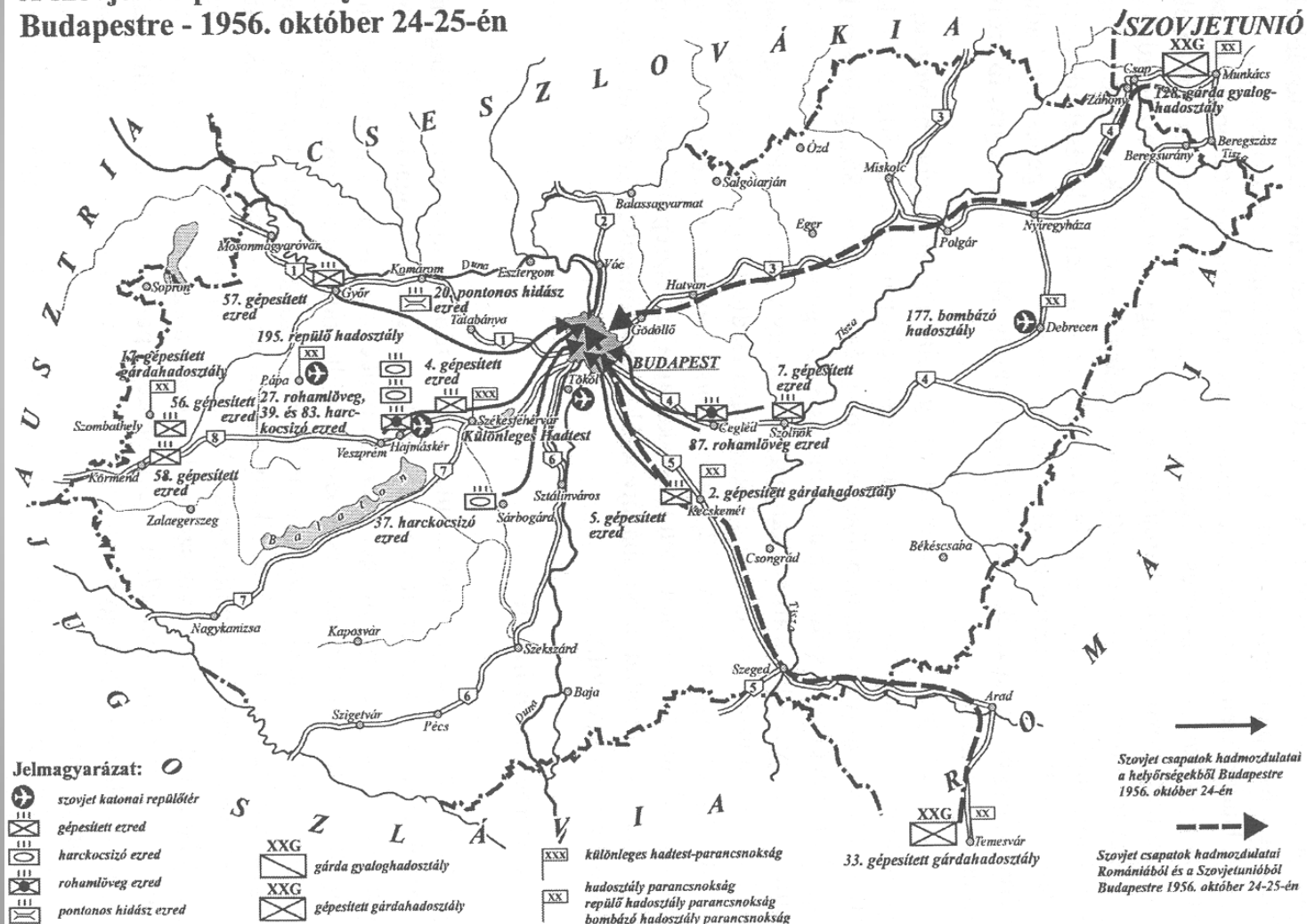
A szovjet csapatok felvonulása és bevetése (október 23-25.)

A szovjet csapatok elhelyezkedése és felvonulása
Budapestre - 1956. október 24-25-én

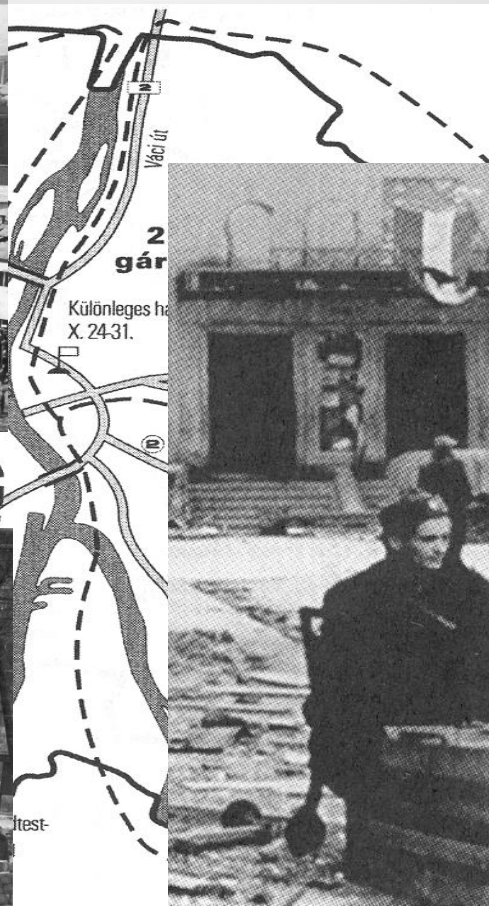

A szovjet csapatok felvonulása és bevetése (október 23-25.)

A szovjet csapatok elhelyezkedése és felvonulása
Budapestre - 1956. október 24-25-én

A szovjet csapatok felvonulása és bevetése (október 23-25.)

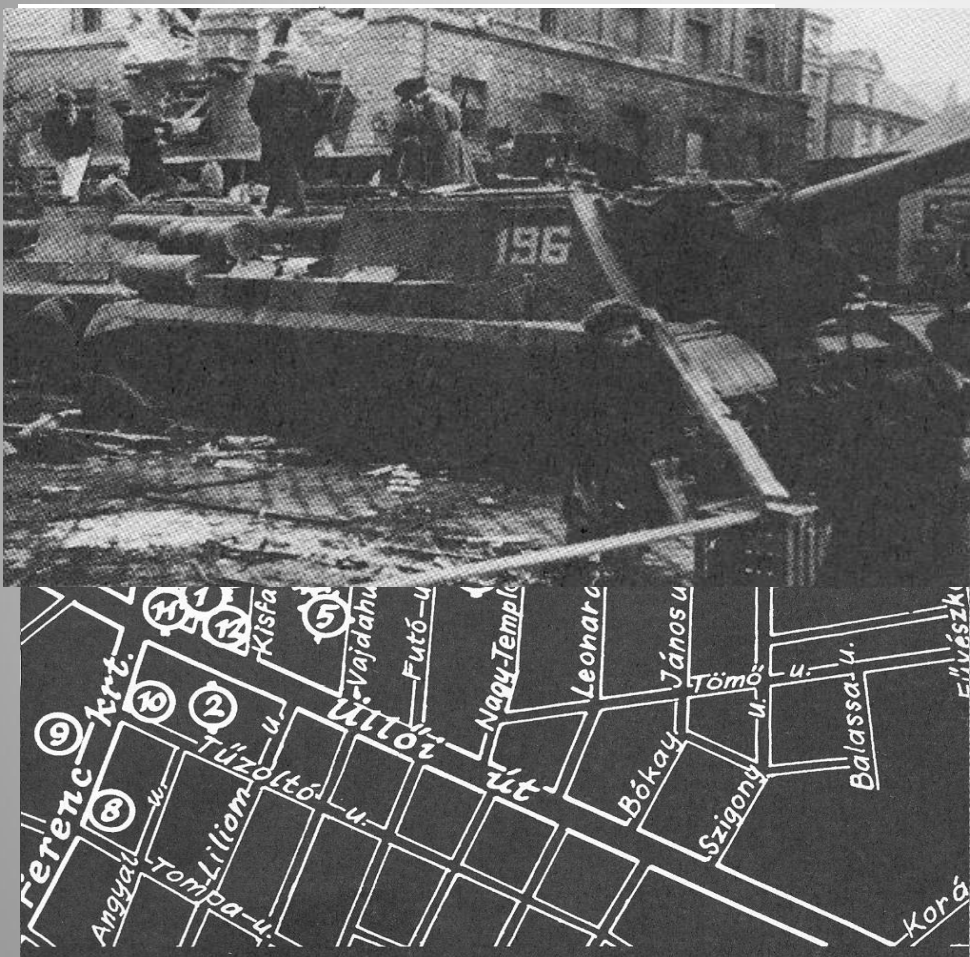

**128. lövészgárda-
hadosztály**

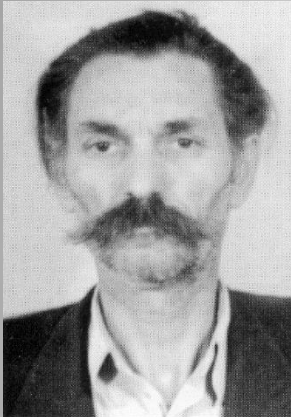

Körzethatár
Keleti pályaudvar
Corvin köz

Fő ellenállási góccok és a szovjet csapatok karhatalmi körzetei

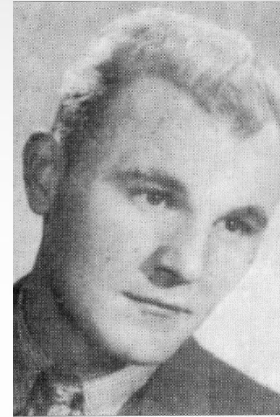
A legnagyobb felkelőcsoportok parancsnokai

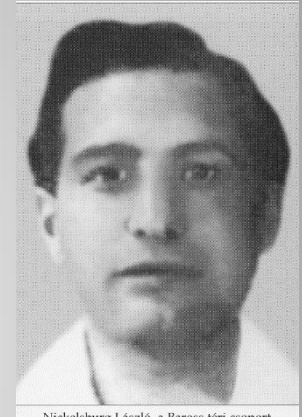
Szabó János - „Szabó bácsi”, a Széna téri csoport parancsnoka

Bárány János, a Tompa utcai csoport parancsnoka

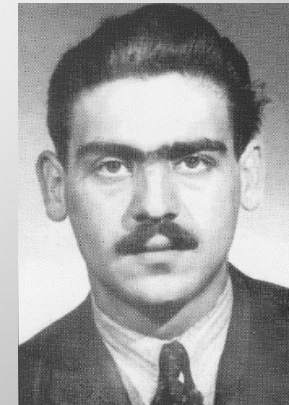
Iván Kovács László október 25-től a Corvin közti csoportok vezetője

Nickelsburg László, a Baross téri csoport parancsnoka

Angyal István, a Tüzoltó utcai csoport parancsnoka

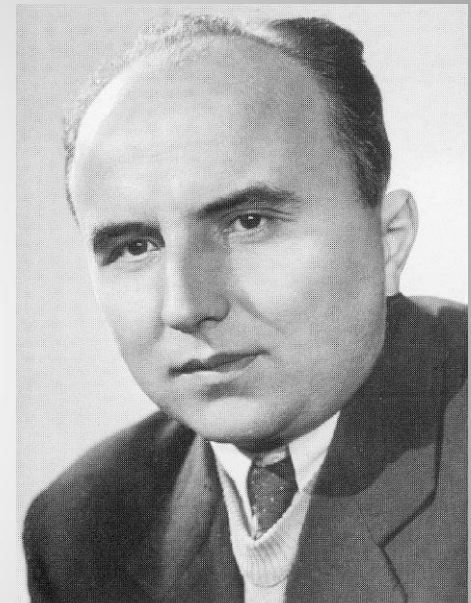

Pongrácz Gergely november 2-től a Corvin közti csoport főparancsnoka

A politikai vezetés a „válság” kezelésének lehetséges módjairól

Gerő Ernő, október 25-ig az MDP első embere

Hegedüs András, október 24-ig miniszterelnök

A szovjet politikai vezetés döntései alapján funkcióba helyezett magyar vezetők hatalmuk megvédése érdekében, nem számolva a következményekkel, szinte reflexszerűen fordultak a Szovjetunióhoz segítségért.

A politikai vezetés a „válság” kezelésének lehetséges módjairól

Gerő Ernő, október 25-ig az MDP első embere

Hegedüs András, október 24-ig miniszterelnök

Az MDP főtitkára, Gerő Ernő és a miniszterelnök, Hegedüs András tudta, hogy a szovjet csapatok karhatalmi feladatok végrehajtására kész tervekkel rendelkeznek.

A politikai vezetés a „válság” kezelésének lehetséges módjairól

Gerő Ernő, október 25-ig az MDP első embere

Az utód Kádár János, november 4-től a szovjetek által kijelölt kormány miniszterrel

Nagy Imre, október 24-től miniszterelnök

Hegedűs András, október 24-ig miniszterelnök

A szovjet csapatok október 23-i bevetésével – függetlenül attól, hogy kérték, vagy a bevetés tényét tudomásul vették – október 28-ig a magyar politikai vezetés meghatározó része egyetértett.

A politikai vezetés a „válság” kezelésének lehetséges módjairól

- A szovjet vezetőknek a „válság” kezelésével kapcsolatos „tanácsait” elfogadták, és azok végrehajtását magukra nézve kötelezőnek tartották.**

Bizonyítható, hogy a szovjet vezetők által kijelölt, majd az események hatására többször módosított mozgástér határait október 28-ig a magyar vezetés egyetlen lényeges kérdésben sem lépte át.

A politikai vezetés a „válság” kezelésének lehetséges módjairól

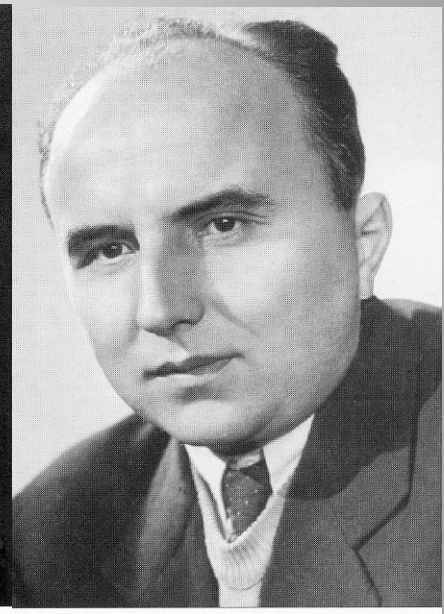
Gerő Ernő, október 25-ig az MDP első embere

Az utód Kádár János, november 4-től a szovjetek által kijelölt kormány miniszterrel

Nagy Imre, október 24-től miniszterelnök

Hegedüs András, október 24-ig miniszterelnök

A szovjet vezetés a magyar politikai vezetést október 31-ig alkalmasnak tartotta a kialakult válság szovjet érdekeknek megfelelő kezelésére.

A politikai vezetés a „válság” kezelésének lehetséges módjairól

1. Ha kell, politikai engedmények, a nép követeléseinek egy részének a teljesítésével, vagy annak ígéretével a tömegek leválasztása a fegyveres csoportokról.

2. A fő cél: elsősorban a szovjet csapatokra támaszkodva a fegyveres ellenállás megtörése, később a felkelő-szabadságharcos csoportok lefegyverzése, e törekvésekkel párhuzamosan a kommunista hatalom fegyveres bázisának megteremtése.

A forradalom és szabadságharc céljai és következményei

A rendszer humanizálása, avagy rendszerváltás?

A rendszer keretein túlmutató követelések

- Szeged október 16. MEFESZ megalakulása:
 - Követelték a szovjet csapatok kivonását.
- Budapest október 22. 16 pont:
 - „1. Vonják ki a szovjet csapatokat!
 - 5. Általános, egyenlő és titkos választásokat, több pártot, új nemzetgyűlést, sztrájkjogot!
 - 12. Teljes vélemény és sajtó szabadságot, szabad rádiót, MEFESZ újságot...”

Győzött a forradalom!?

- A kormány a további vérontás megszüntetése és a békés kibontakozás biztosítása érdekében elrendelte az általános, azonnali tűzszünetet.
- ...haladéktalanul megalakul az új karhatalom a honvédség és a rendőrség alakulataiból, valamint a munkások és az ifjúság felfegyverzett osztagaiból.
- a szovjet csapatok azonnal megkezdik kivonulásukat Budapestről, s az új karhatalom megalakulásával egyidejűleg elhagyják a város területét.
- A rend helyreállítása után egységes, új államrendőrséget szervezünk és az Államvédelmi Hatóságot megszüntetjük.

A statárium bevezetése és az amnesztia kérdése

Nagy Imre, október 24-től
miniszterelnök

- 8 óra 45 perckor – kihirdették: „a népköztársaság megdöntésére irányuló cselekmények, lázadás, lázadásra való felbujtás, felhívás és szövetkezés, gyilkosság, emberölés, gyújtogatás, robbantószerkezet tartása vagy ezek felhasználásával elkövetett bűncselekmény, a közveszélyi bűncselekmények, a hatóság elleni erőszak, az engedély nélküli fegyvertartás... **bűncselekményeket halállal kell büntetni...**”
- 4 óra múlva Nagy Imre a magyar néphez intézett szózatában már arról szólt, hogy akik 14 óráig megszüntetik a harcot és leteszik a fegyvert, **mentesülnek a statáriális eljárás alól.**

A statáriumra hivatkozva helyben kivégeztek

Jurinovics Miklós honvédtiszt	okt. 26.	máj megsérülése, elvérzés
Árva József	okt. 26.	kisagysérülés tarkólövés
Hekl János <i>Hekli</i> Miklós	okt. 26.	baloldali nyaklövés, elvérzés
Kara Ferenc	okt. 26.	áthatoló nyaklövés, tüdőlövés
Németh László	okt. 26. <i>okt. 25.</i>	koponyalövés, agyroncsolás
Páli Sándor	okt. 26.	tarkólövés, agyroncsolás
Rózsahegyi Károly Vince	okt. 26. <i>okt. 25.</i>	koponyalövés

A szovjet csapatok bevetésének kérdése

Nagy Imre, október 24-től
miniszterelnök

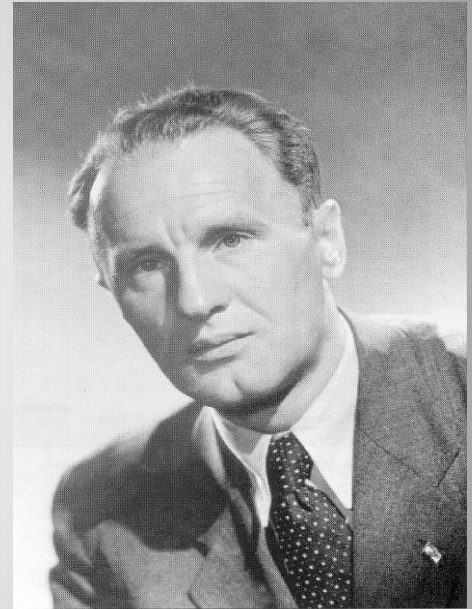
- Október 24. statárium bevezetése.
- Az amnesztia kérdése.
- Október 25: **Nagy Imre kérte, hogy a fővárosba újabb szovjet csapatokat vezényeljének.** „Malinyin elvtárs megígérte a magyar elvtársaknak, hogy növelni fogjuk a Budapesten a rend helyreállításában tevékenykedő csapataink létszámát” – olvasható Mikojan és Szuszlov jelentésében. (Jelcin dosszié... 50-51. o.)
- Október 26. „Azoknak **a szovjet csapatoknak** a visszarendelése, amelyeknek **a harcokba való beavatkozását szocialista rendünk létérdeke tette szükségessé** – mondta Nagy Imre –, **a béke és a rend helyreállításával** haladéktalanul meg fog történni.”

Október 28. újabb taktikai átértékelés

A szovjet csapatok kérdése:

„Megmondtuk az ország népének, hogy mi hívtuk a csapatokat, meg is indokoltuk, hogy ahogy mi kértük a harcbavetésüket, ugyanúgy kérhetjük, hogy vonják ki a csapatokat a harcból...

Az, hogy kivonják, vagy nem vonják, az a Szovjetunió kizárólagos döntésétől függ...”

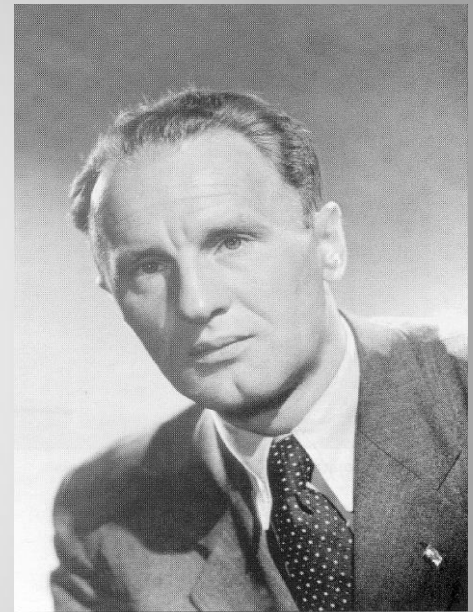
Az utód Kádár János, november 4-től a szovjetek által kijelölt kormány miniszterelnöke

A semlegesség kérdése – Kádár Moszkvában

Október 31. Az egész kormány arra a véleményre hajlott, hogy amennyiben a csapatok tovább nyomulnak előre Budapest felé, meg kell védeni Budapestet. **Ebben a légkörben született meg a semlegesség gondolata. A kezdeményező Tildy Zoltán [volt]. Mindenki támogatta.**

„Amikor Andropov elment, akkor ő, **Kádár is a semlegességre szavazott**”

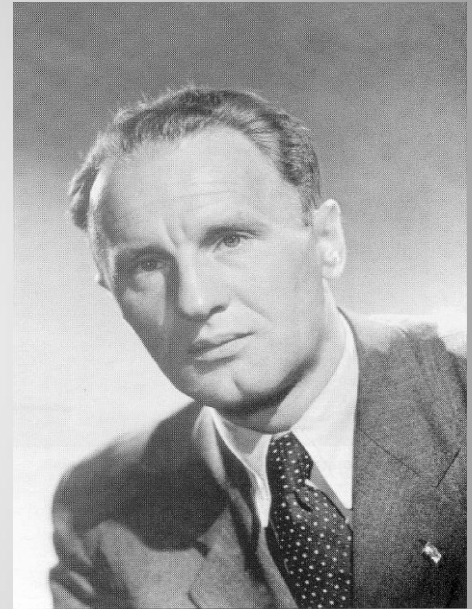
Az utód Kádár János, november 4-től a szovjetek által kijelölt kormány miniszterelnöke

Október 28. újabb taktikai átértékelés

Az történetek politikai „átértékelése”?

„Ha azt mondjuk, hogy azok, akik még az utolsó percben is harcoltak, forradalmárok, akkor a vezető szervüket a munkások és a diákok nem a párt Központi Vezetőségében, hanem a SZOT-ban vagy egyébütt látják.

... a megmozdulást csak így nemzeti forradalomnak nevezni nem szabad, mert ez azt jelenti, hogy mindenki, aki ellenünk van, forradalmár, és mi ellenforradalmárok vagyunk. Meg kell találni a megfelelő formát...”

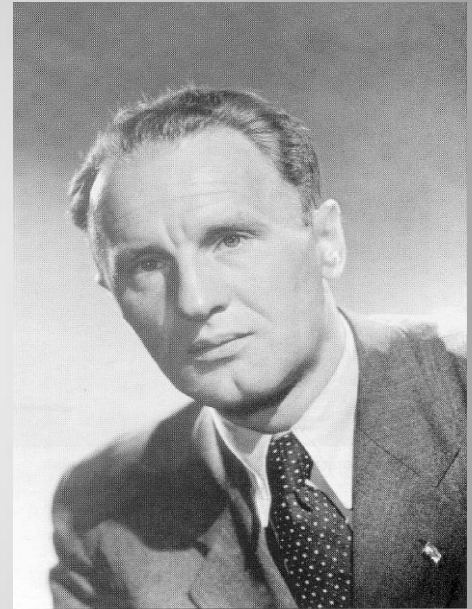

Az utód Kádár János, november 4-től a szovjetek által kijelölt kormány miniszterelnöke

Október 28. újabb taktikai átértékelés

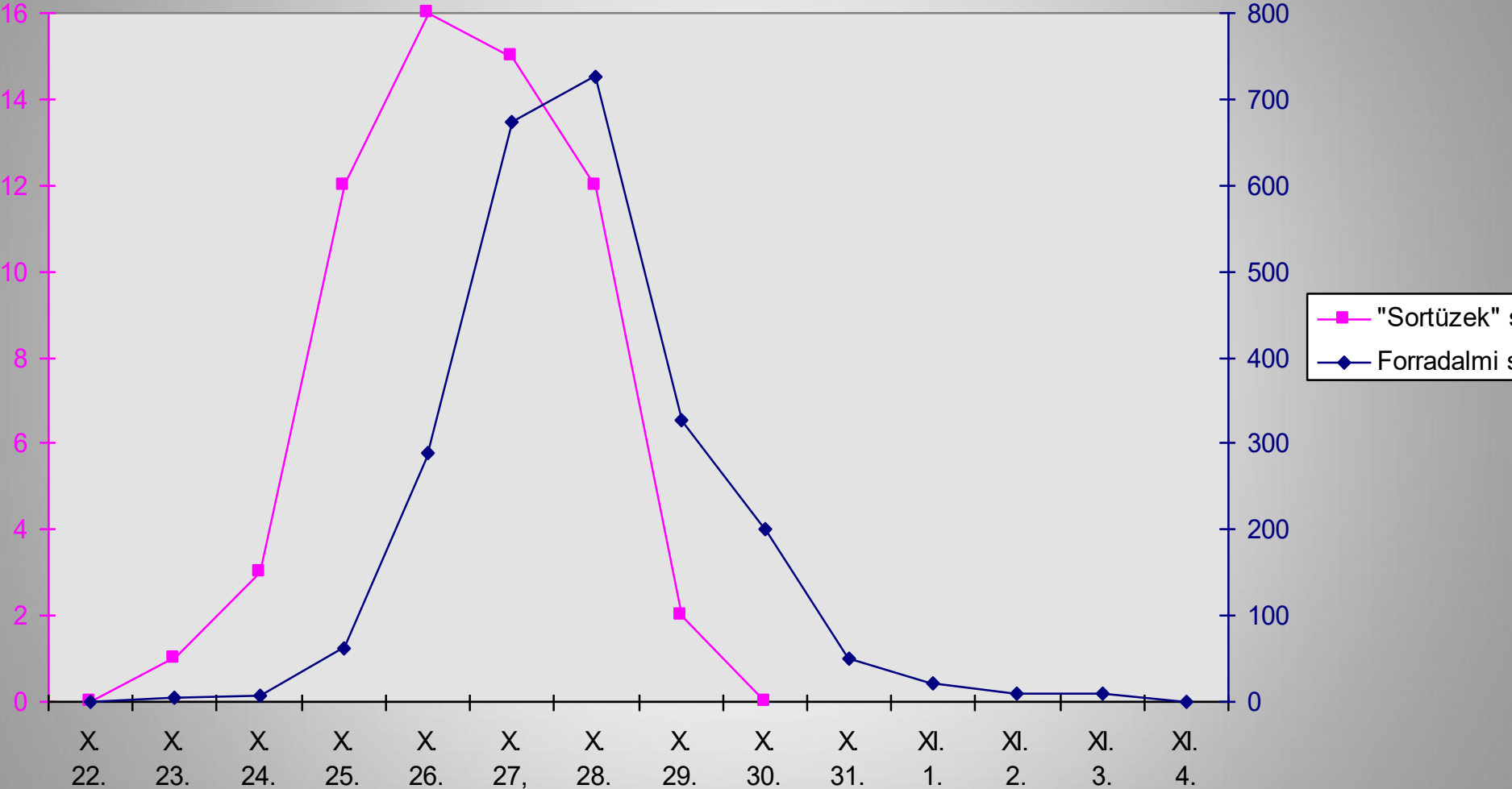
Az államvédelmi szervek (ÁVH) megszüntetése?

„A mi szavazatunkra indultak harcba, lemosták a gyalázatukat, **azokat mi nem dobhatjuk oda az ellenforradalomnak.** Lehetséges ..., hogy valamilyen formában belevegyük a készülő [kormány] nyilatkozatba, hogy **a Belügyminisztérium szervezetét átalakítjuk...**”

Az utód Kádár János, november 4-től a szovjetek által kijelölt kormány miniszterelnöke

Sortüzek és a veszteségek

Kossuth tér – 1956.
október 25.

Kb. 80 halott
és kb. 300 sebesült

Kossuth tér – 1956. október 25.

Kossuth tér – 1956. október 25.

Mosonmagyaróvár – október 26.

Mosonmagyaróvár –
október 26.

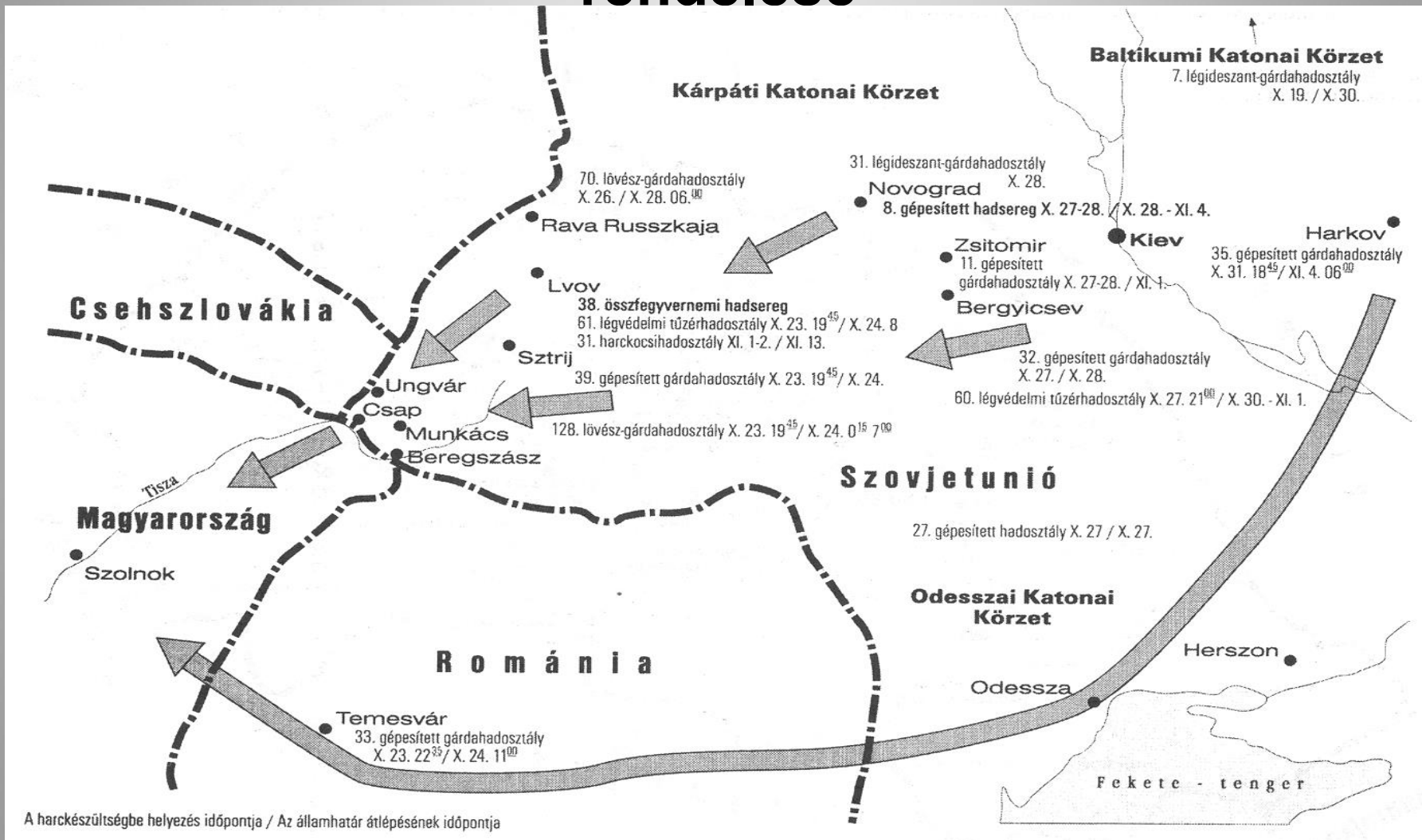
Több mint 50
halott
és kb. 250
sebesült

Tiszakécske – október 27.

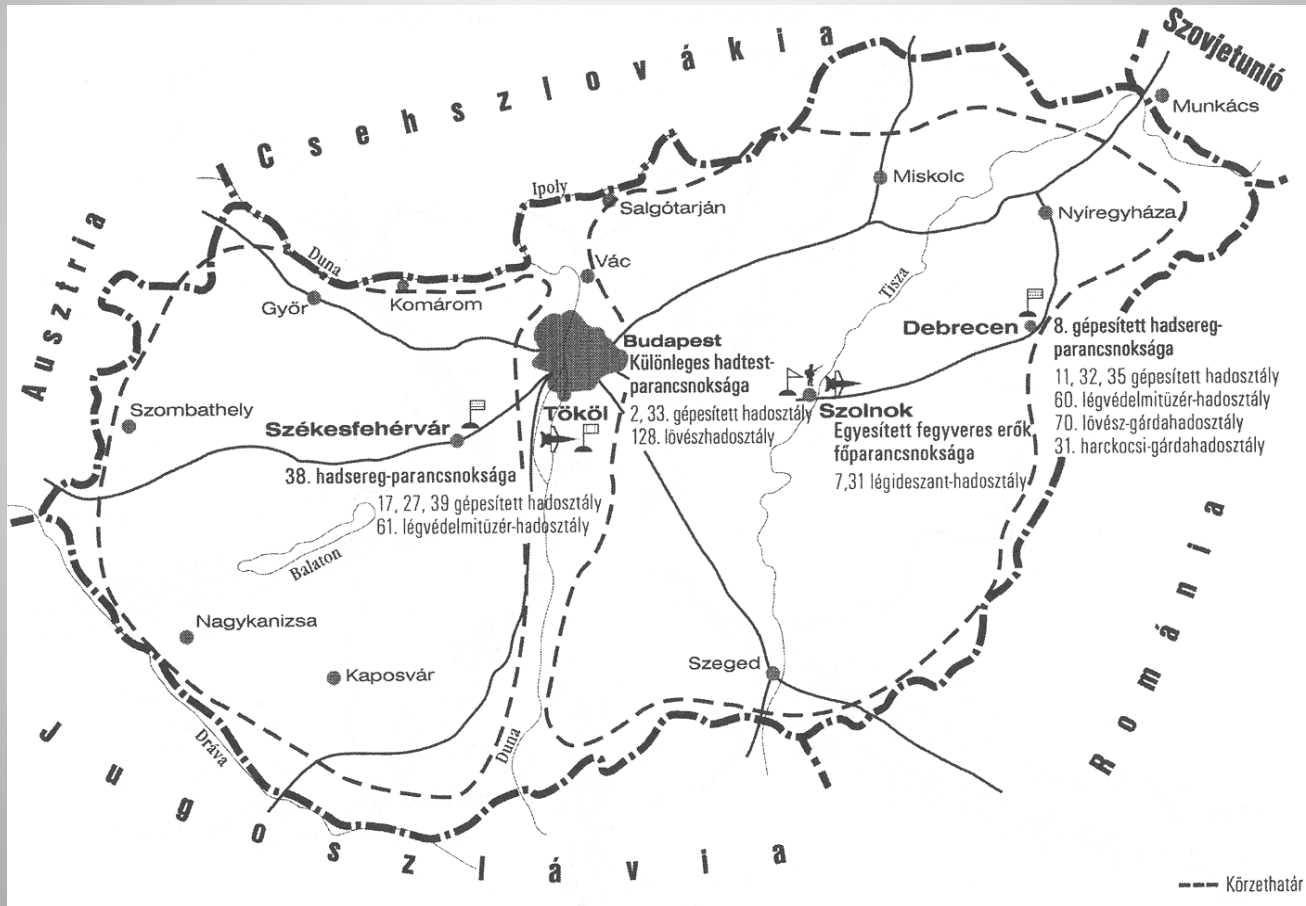
17 halott
110 sebesült

Újabb szovjet csapatok Magyarországra rendelése

A forradalom és szabadságharc leverése (november 4-november vége)

A november 4-i rádiónyilatkozat

Nagy Imre, október 24-től
miniszterelnök

Kb. 5 óra 20 perc:

„Itt Nagy Imre beszél, a Magyar Népköztársaság minisztertanácsának elnöke.

Ma hajnalban a szovjet csapatok támadást indítottak fővárosunk ellen azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy megdöntsék a törvényes magyar demokratikus kormányt. Csapataink harcban állnak. A kormány a helyén van. Ezt közlöm az ország népével és a világ közvéleményével!”

Újabb szovjet csapatok Magyarországra rendelése

Hozzávetőleges adatok szerint: a szovjet csapatok 2.000-2.500 harckocsival, 1.200 tüzérségi löveggel és aknavetővel, 150 sorozatvetővel, 600 légvédelmi ágyúval és géppágyúval, 800 páncélozott harcjárművel és 10-12.000 gépjárművel rendelkeztek.

„Nem lesz nagy háború...”

- **A szovjet csapatok októberi, novemberi tevékenységével kapcsolatban a szovjet vezetés körében a leggyakrabban visszatérő fogalmak: a bevonulás, beavatkozás, megszállás, nem lesz nagy háború, nem adhatjuk Magyarországot, stb. voltak.**

A szovjet agresszió valós okai

**Hruscsov érvei a Titoval
folytatott
tárgyalásokon: (november 2.)**

Ny. Sz. Hruscsov, az SZKP első titkára

A Szovjetunió, ha engedne, a kapitalisták azt gondolnák, hogy gyenge, vagy ostobák, ami egyre megy. Míg Sztálin uralkodott, mindenki kussolt, és nem volt semmiféle zűrzavar, és eközben a vezetők Sztálin elítélésről papolnak.

Ezt elsősorban a szovjet hadsereg hányná a szeműkre.

A szovjet agresszió valós okai

Hruscsov érvei a Titoval folytatott tárgyalásokon: (november 2.)

Ny. Sz. Hruscsov, az SZKP első titkára

Magyarország a nyugat szövetségeseként már kétszer viselt háborút Oroszország ellen. A szovjet hadseregben erős a Magyarország-ellenes hangulat: a magyarok megint összefogtak a Nyugattal, és az oroszok ellen törnek.”

A szovjet agresszió valós okai

Je. I. Malasenko ezredes, a Különleges
Hadtest megbízott törzsfőnöke

Malasenko – '56-ban ezredes -
véleménye szerint:

**„A magyarok elleni harcot a
szovjet katonák többsége a II.
világháború folytatásaként
élte meg...”**

A szovjet agresszió valós okai

I. Sz. Konyev marsall, a Varsói Szerződés Egyesített Fegyveres Erőinek Főparancsnoka november 2-án átvette a Magyarországon lévő szovjet csapatok feletti parancsnokságot

Konyev marsall I. számú parancsában a következő módon buzdította határozott fellépésre katonáit:

„Nem szabad elfelejteni, hogy az előző háborúban a horthysta Magyarország a hitleri Németországgal együtt Hazánk ellen lépett harcba...”

A szovjet agresszió közvetlen következményei

- Budapest 11 évvel a háború után ismét romokban hevert.**
- Közel 20 ezer fő megsebesült, több mint két és fél ezer ember - ebből Budapesten 2000 meghalt. Hozzávetőlegesen 200 ezer ember hazája elhagyására kényszerült.**
- A megtorlás során kb. 20-25 ezer embert elítéltek.**
- 229 főn a halálos ítéletet végrehajtották.**

Az 1956-os forradalom és szabadságharc embervesztesége

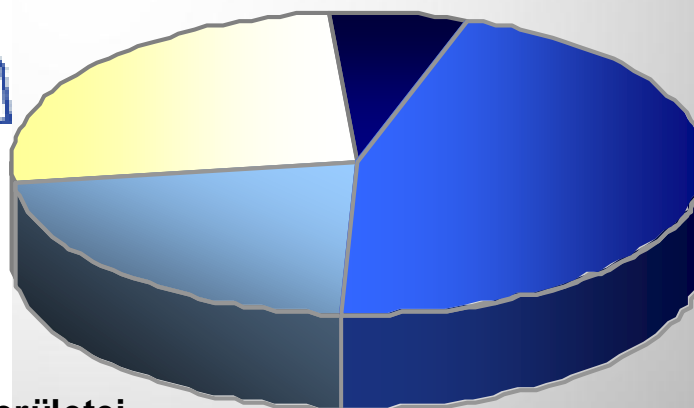
A veszteségek területi megoszlása

- Meghalt:
- Budapesten: 1723 fő
- Vidéken: 596 fő

**Pest külső kerületei
és Csepel
21,8%**

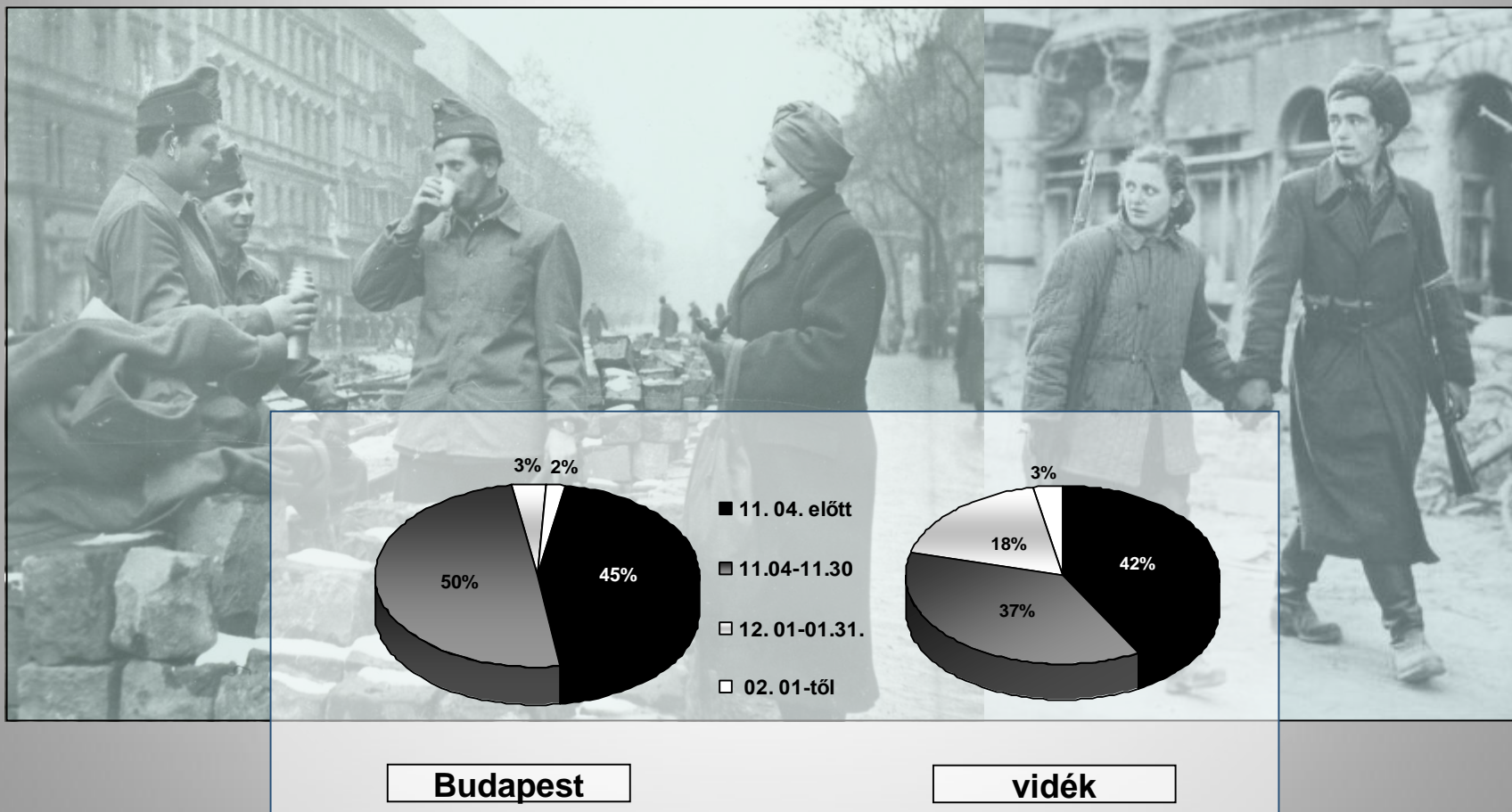
vidék 25,7% Buda 6,6%

**Pest belső kerületei
(V-IX.)
45,9%**

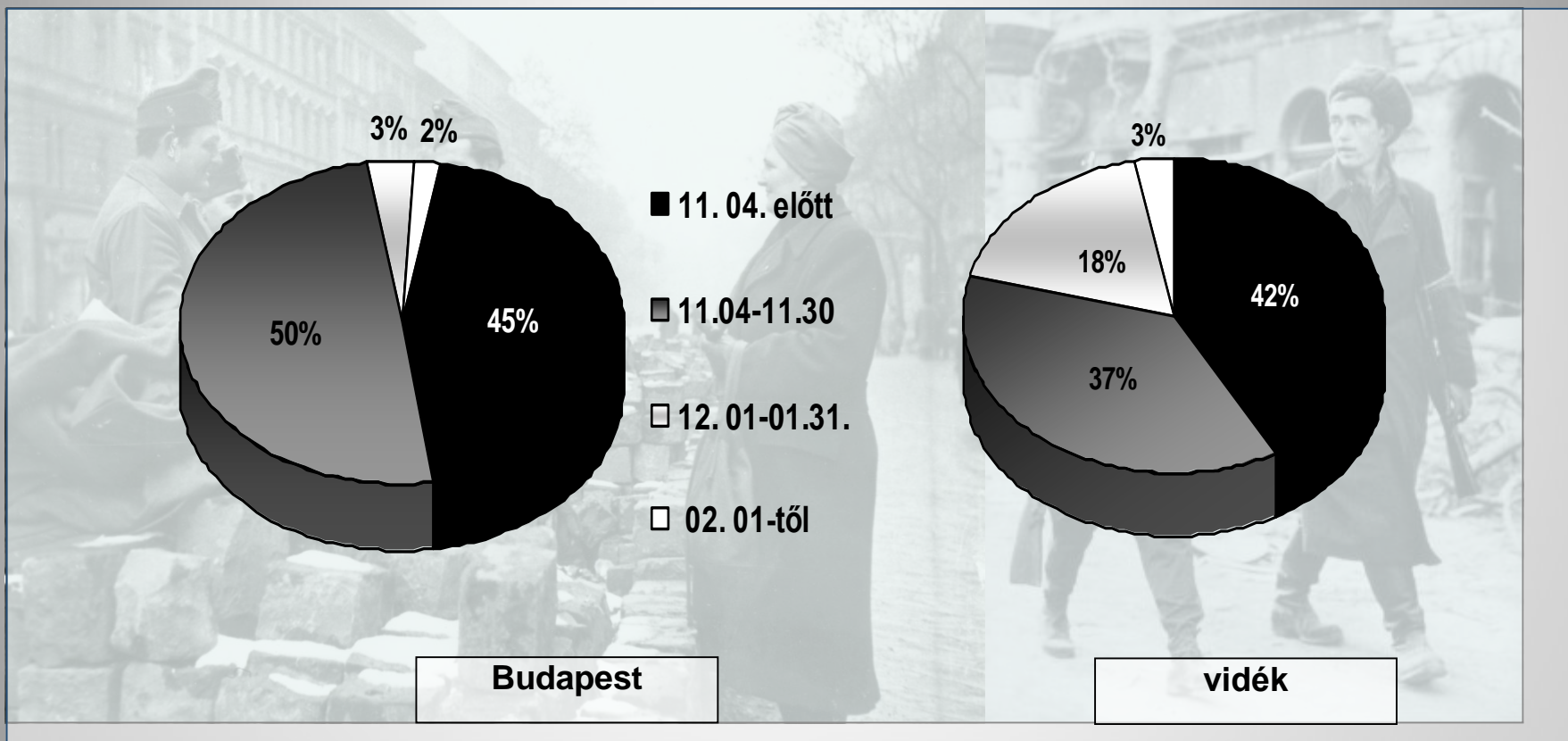
Az 1956-os forradalom és szabadságharc

A halálozások időbeli és területi megoszlása

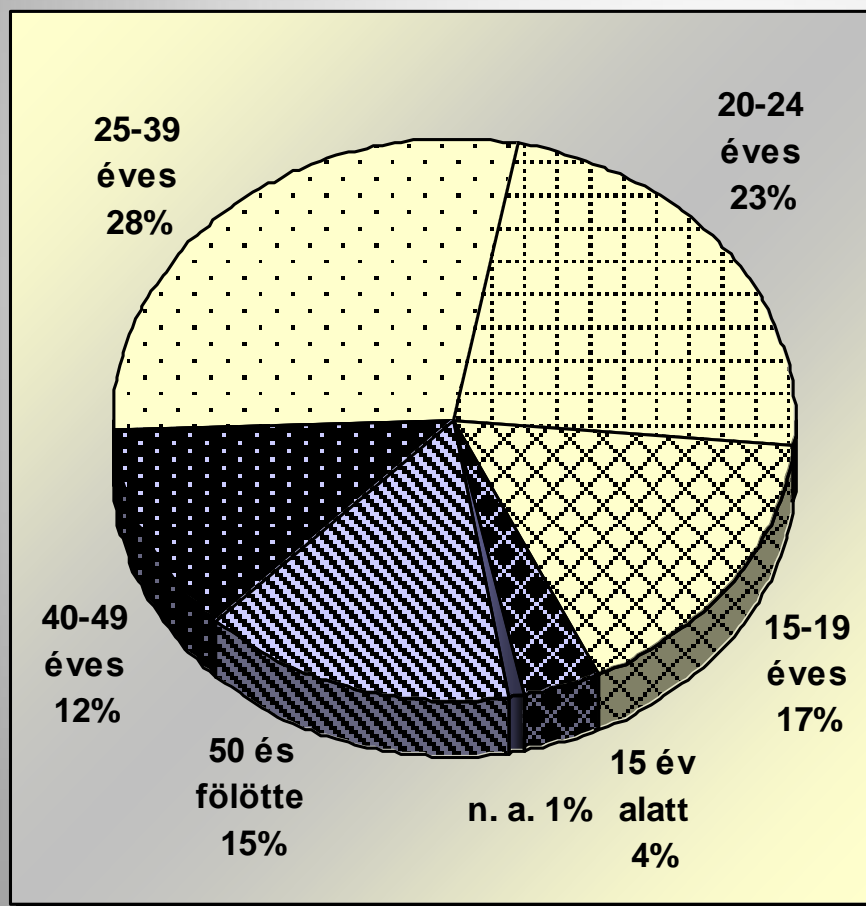
Az 1956-os forradalom és szabadságharc

A halálozások időbeli és területi megoszlása

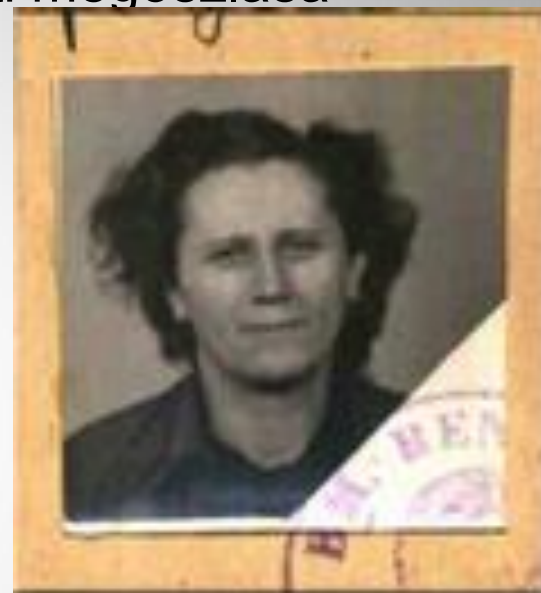
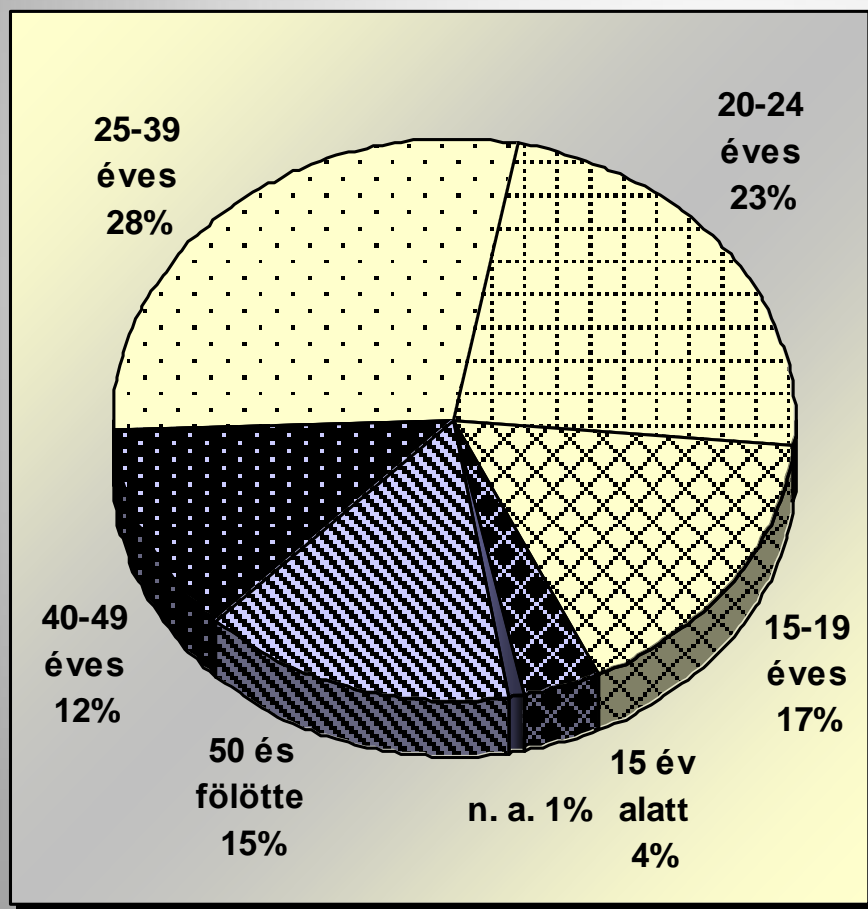
Az 1956-os forradalom és szabadságharc embervesztesége

A veszteségek életkor szerinti megoszlása

Az 1956-os forradalom és szabadságharc embervesztesége

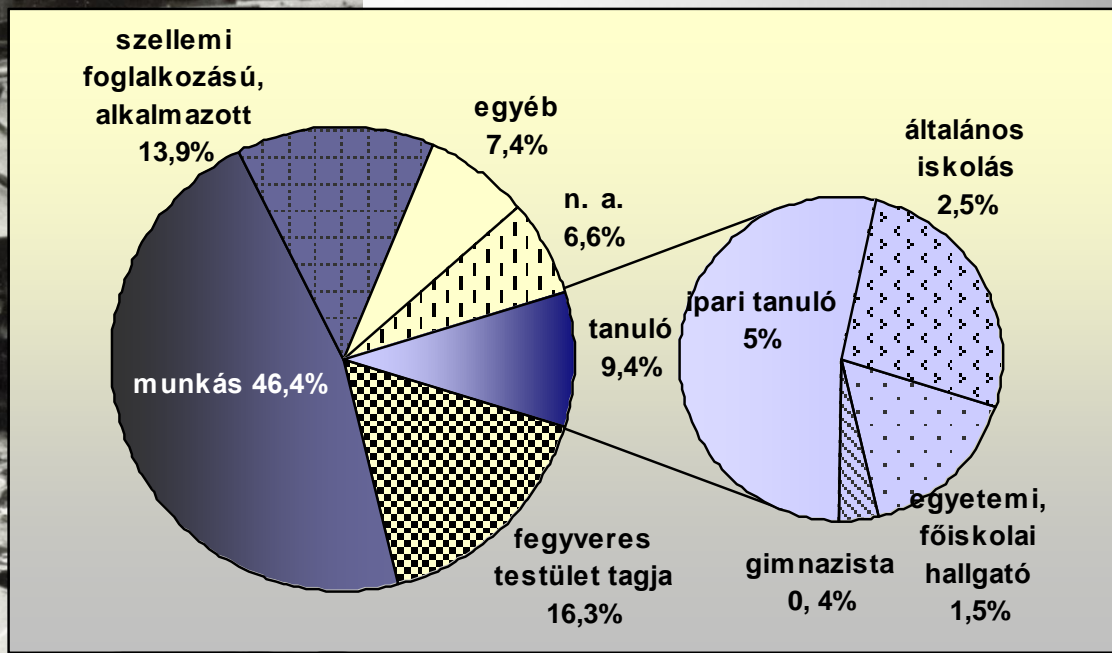
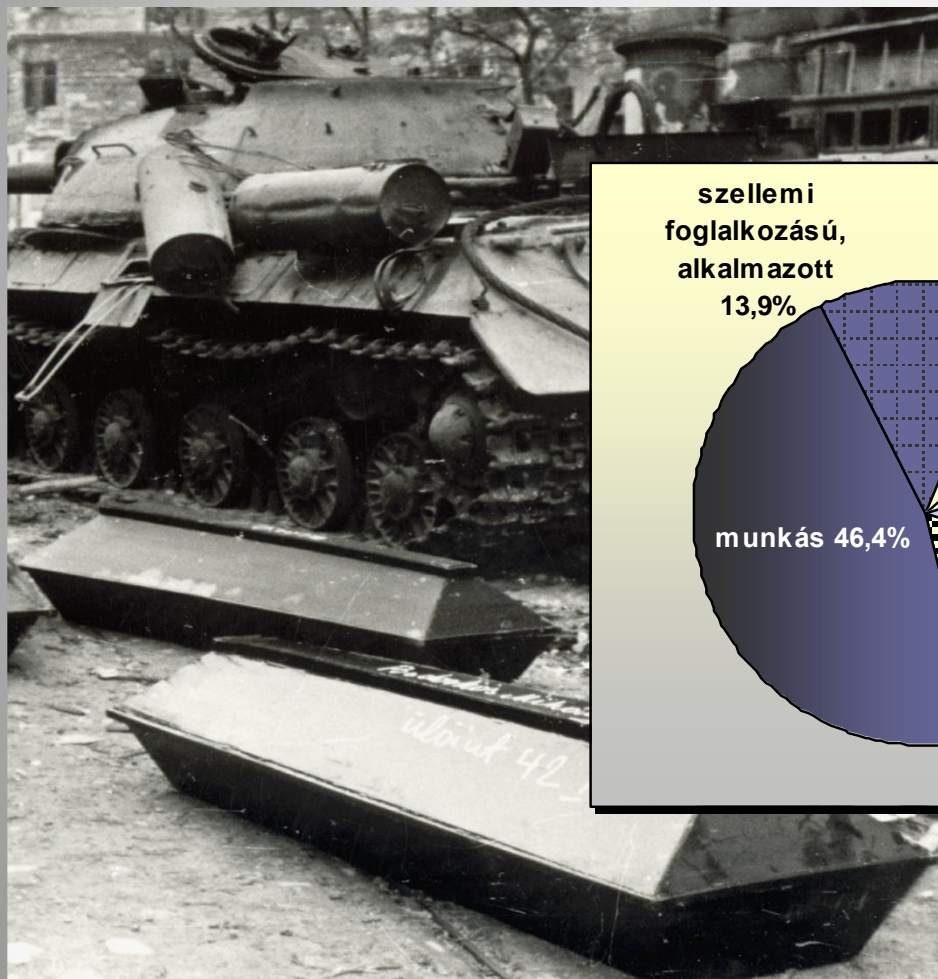
A veszteségek életkor szerinti megoszlása

- Must Károly – 1921
- Must Károlyné – 1921
- Must Margit – 1943
- Must Julianna - 1946
- Must Klára - 1950
- Must Károly 1954

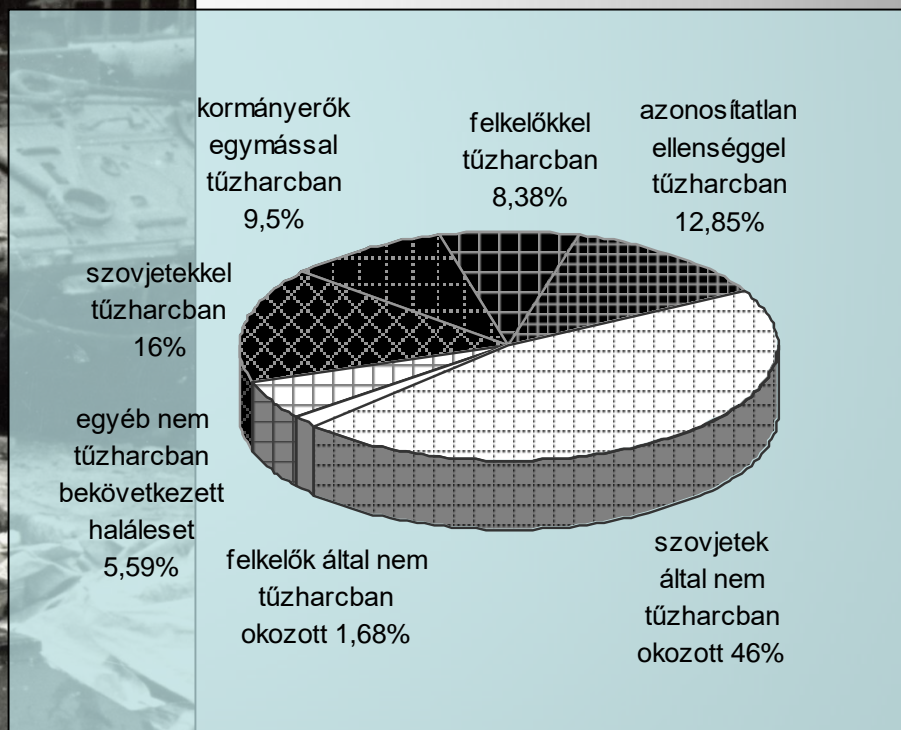
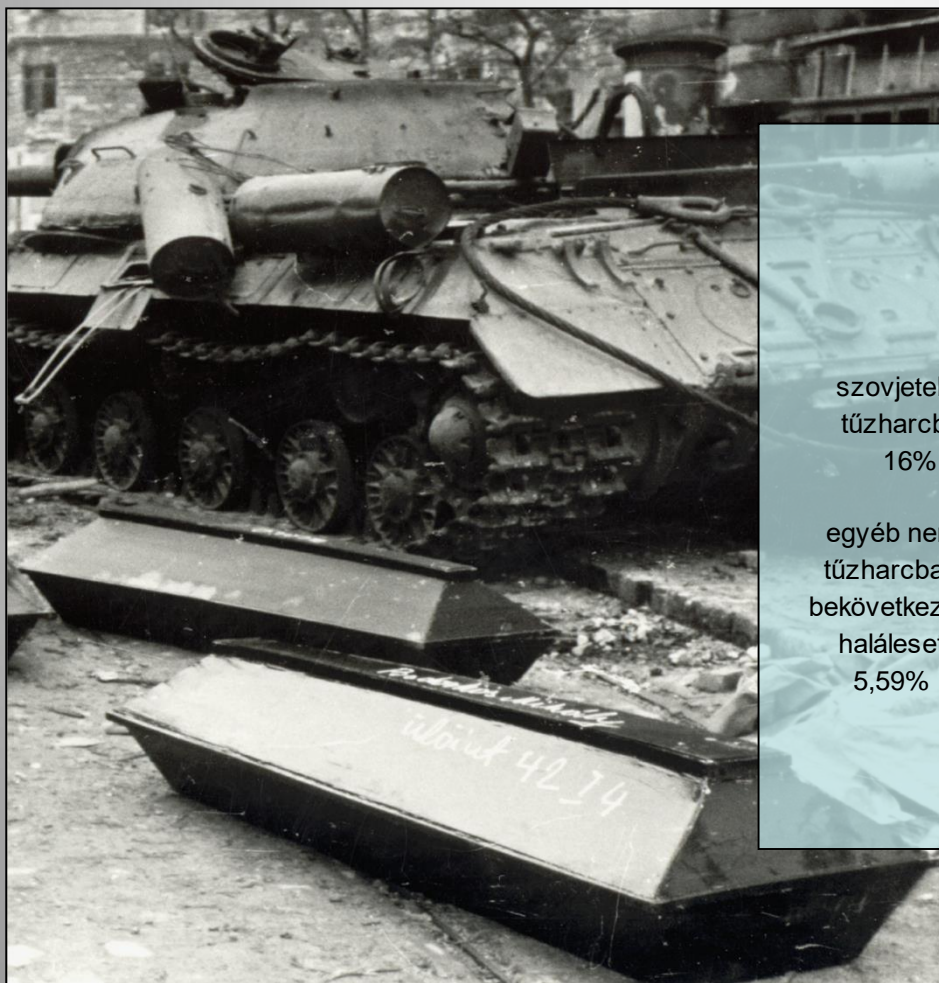
Az 1956-os forradalom és szabadságharc embervesztesége

A veszteségek foglalkozási típusonként

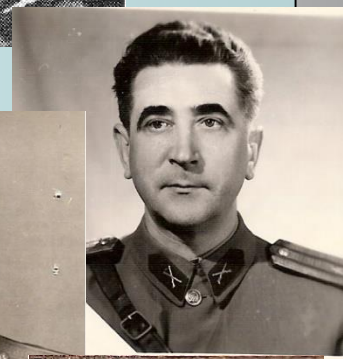
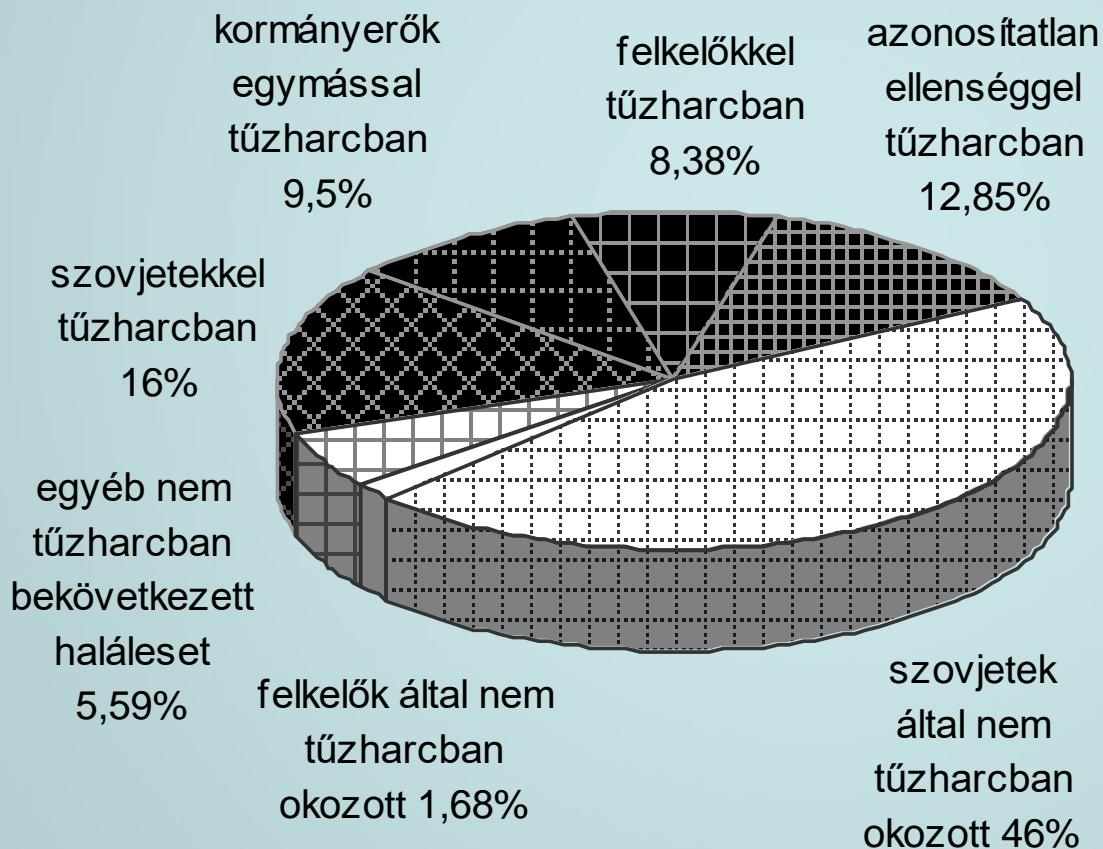
Az 1956-os forradalom és szabadságharc embervesztesége

Katonai veszteségek: halálozások okai

Az 1956-os forradalom és szabadságharc embervesztesége

Katonai veszteségek: 229 ismert és 4 ismeretlen halálának okai

Bogár János Kovács Zoltán őrgy. Korom István hdgy. Márczé János fhdgy.

Horváth Miklós – Olekszandr Pahirya

Magyarok deportálása a Szovjetunióba

1956
**Kényszerkirándulás
a Szovjetunióba**

Magyar deportáltak a KGB fogságában – 1956

Kiskorúak deportálása a Szovjetunióba

-48-

1	2	3	4	5
62-106 778	ГОРНІСТ Яков Якович	1939 г. г. Вудапент/донтрельн. оошпенке	11 ноября 59 г. Вудапент	
62-106 779	ДЕКОВО Андрей Болотович	1939 г. г. Вудапент 8 р-н К.Анна 10	11 ноября 56 г. -"-	
62-106 774	БОЙСОНІ Геренц Геранпович	1940 г. г. Вудапент 21 р-н, ул. Рокот 6, П. 107	10 ноября 56 г. -"-	
62-106 775	ДЕКОВЕ Геренц Ларенткович	1940 г. г. Вудапент, ош. Востер, ул. Маринкович	12 ноября 56 г. Спешфор-херлар	
62-106 776	БОЙСОНІ Томаф Матвеевич	1940 г. г. Вудапент, ош. Пенальд	11 ноября 56 г. Спешфор-херлар	
62-106 777	ЗАЦІ Анна Томашовна	1938 г. г. Вудапент 9 р-н ул. Гусачи 23	10 ноября 56 г. Вудапент	
62-106 778	МІСІМЕ Эндер Анталович	1940 г. г. Вудапент 1-4 район, ул. Уль 39	14 ноября 56 г. -"-	
62-106 779	БОЙСОНІ Ласло Николаевич	1942 г. г. Вудапент II район ул. Малков-ова 8 Н1	14 ноября 56 г. -"-	
62-106 780	КІСІРИК Карой Каройович	1936 г. г. Тырнэвентитлош, ош. Фолшон	16 ноября 56 г. -"-	
62-106 781	КІТОНА Зерак Маркович	1945 г. г. Кисево, Юлва обл.	14 ноября 56 г. -"-	
62-106 782	КОСІЧ Карой Соловович	1941 г. г. Вудапент ул. "Икардо"	14 ноября 56 г. -"-	
62-106 783	МАЧАРОВСКИИ Марк Михайлович	1940 г. Марошештервал, Румыния/Вудапент 71 Селерия 497	11 ноября 56 г. -"-	
62-106 784	КІСІРИК Ласло Эндорович	1939 г. г. Алам, Востерова обл.	10 ноября 56 г. -"-	
62-106 785	КІСІРИКІА Геренц Яковович	1909 г. г. Вудапент/Вудапент 8 ул. Рокотвор ул 63 3 этаж кв. 5	10 ноября 56 г. -"-	
62-106 786	БОЙСОНІСКИИ Яков Якович	1939 г. г. Тосовент, Комар обл.	10 ноября 56 г. -"-	

Ungvár

Börtön

ÖZV. HORVÁTH ANTALNÉ LEVELE ELHURCOLT FIA ÜGYÉBEN

1956. XII. 29.

Tisztelt Bíróság.

Egy nagy kéréssel fordulok Önökhöz.

Fiam Horváth Endre (személyi) aki 1933. XI. 30. án született, 1956. XII. 7. én eltiént Szombathelyről.

Tudomásomra jutott hogy oda került

Önökhez Ungvárra. Nagyon kétségbe vagyok esve hogy felőle semmit és közglétéről semmit nem tudok. Erőnt bátorhadtam írni és nagyon megkérni az otlévő szeretőséget valahogy utam módon sines kedjével engem értesíteni hogy ottvan e vagy ott volt e is ha tudnának valamit róla. Nagyon várom az értesítést de még is maradtok türelmetel. Öreg Horváth Antalné
Szombathely
Opernits utca. 15. 000. M.

A MEGTORLÁS SORÁN KIVÉGZETT DEPORTÁLTAK

правка
на бандагруппу маитепенников
возглавляемую Бан Робертом,
во 2-м районе города Будапешта.

Путь от адреса Бан Роберта, Вощвари
Оттиа, Изолер Мабора и других их со-
таемников по мейтепену, Уейановлею,
тито во 2-м районе города Будапешта,
на ескной площади, а затем по улице
Мароши находился отряд националь-
ной милиции под руководством Сабо
Аноша, бывшего шофера, отличившегося
в боях с рабочниками гонимыми

BÁN RÓBERT
1934. IV. 22. – 1957. XI. 29.

CZIMER TIBOR
1923. X. 7. - 1957. XI. 29.

№ 708 ✓

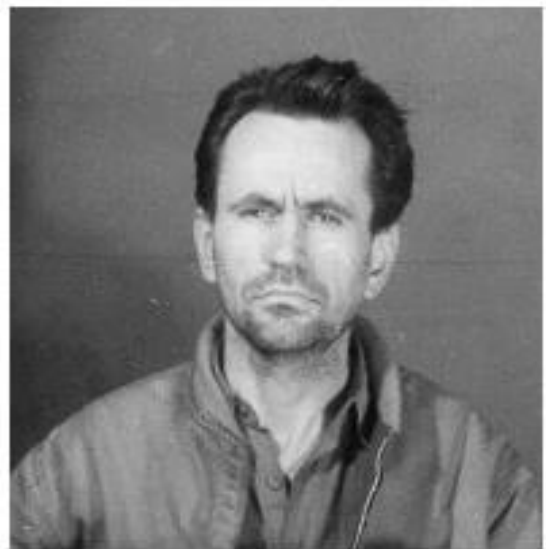
Справка 76 (48)

На гражданство Венгрии:

Узимер Тибора Мизаловича,
1923 года рожу. Урожд. Буракина,
венгр, зр-л Венгрии, из крестин-
Як-Байраков, б/п, не судим,
женат, образование высшее,
с 1940 по 1944 гг. служил в лагере
Еврейской армии руководителем солда-
том - сапером, работником на
станции Пиремескитива мат-
мюда. Противост. Томоз Ян.
Лалко, № 3 уездной Буракина

Страна
на зу - на Венгрии. 133

Маврикес Андран Уире.
1927 года рожд. Ужк.с. Конгресса,
Бол. Бейкеш, Венг., зу - на Венгрии,
из родител, б/н, сирота с 1950 г.
зо. Хранение в утробе / посылка,
автомобиль, около 200 руб. / на
пожизненное содержание. Освобожден
3/VI 1956 года в связи с крестом
депа. Колос, образовательн. / ис-
кусств, работал на Михаил Писман-
Сенникове забойщиком, 1901 г. -

LAURINYECZ ANDRÁS
1927. I. 24. - 1957. XI. 29.

RUSZNYÁK LÁSZLÓ
1933. X. 5. – 1957. XI. 29.

Справка 81
На Земельной Ведомо
Ручник Ласло Ласло
1933 года риж. уезд. с.
район, области Коллеж
работы, Б/И, не сумел
образовать 7 классов,
на машине Пиксентова
проживал в общинном и

Акт.
9 ноября 1956 года

С. Дунакарский.

Мы ниже подписавшие комитет Бельков Уф
майор Колларов, с-к Волочов с-к Сернов
п-р. Мадебадзе
№ 02291 состоявшие на службе в авиации, в том,
что в числе моих груз руков Шоронгар Дуна
это его-западнее село Тейс-Хинь-Мен проучили
задержание авиомашины без номера марки
"Победа", в которой следовали неизвестно-
вые лица:

1. Балог Золтан 1931 года рождения, уроженец
гор. Ревараньон майор Карлени, сержант
минимум имел французский документ
нового документа нет

MOLNÁR KÁROLY
1930. X. 26. – 1958. VII. 5.

Справка

90
23

Силаги Ласло Бертоленович,
1924 года рождения, уроженец
с. Тейгень, округа Сабол, Венг.
подданый Венгрии б/н, состоит
в коммунистической партии
Венгрии с 1946 года по 1950 год
и был исключен как сын
кулака (отца имел 2500 земли).
Из крестьян, работал главно-
виком на Сабол-Сомбарский
электростанции, проживал
в с. Ньиредьхазо, ул. Мезе + 2.

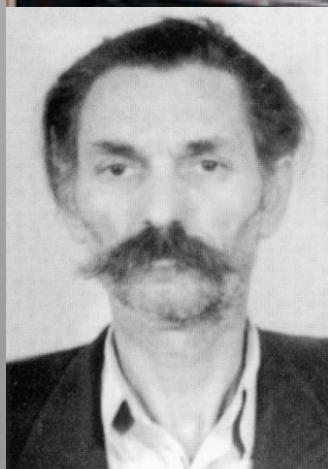
SZILÁGYI LÁSZLÓ
1924. XI. 20. – 1958. V. 6.

MECSÉRI JÁNOS EZREDES
1920. IV. 28. – 1958. XI. 15.

Справка 2/10
Мичери Янош Мигалевич, 1920,
рождения, уроженец гор. Дьер, той
же области, образование 7 классов
и одногодичные курсы при Военной
Академии им. Сталина, с 1942 по
1946г. член социал-демократической
партии Венгрии, с 1946г. член
Коммунистической партии Венгрии,
семейный, командир 7 механизми-
рованной дивизии, воинское звание
полковник.

Újra statárium! Utasítás az első kivégzésekre!

**SOLTÉSZ JÓZSEF
MINCZÉR JÓZSEF
SZÍVÓS GÉZA
PINTÉR JÓZSEF**

A tömb országainak álláspontja Moszkva – október 24.

Liu Sao-csi

Ulbricht

Antonin Novotny

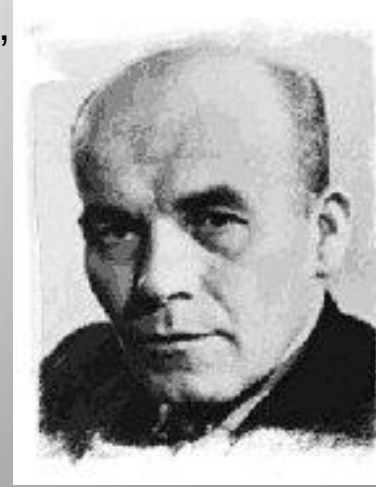
Todor Zsivkov

Georghiu-Dej,
Gheorge

Tito

Gomulka

Kína álláspontja

1954-től az Első Nemzeti Népi Kongresszus Állandó Bizottságának elnöke.

- Október 30. Moszkva:
- Liu Sao-csi ismerteti a KKP KB véleményét.
- A szovjet csapatoknak Magyarországon és Budapesten kell maradniuk.

Gomulka álláspontja

- Gomulkával az élen a lengyel vezetés támogatta Nagy Imre konszolidációra irányuló törekvéseit, és elítélte az első szovjet beavatkozást.
- Nov. 1-jén Breszt Litovszkban az SZKP KB a lengyel vezetőkkel találkozik » A lengyel és a szovjet vezetés között nem született megegyezés.
- Gomułka nov. 4-én helytelenítette az intervenciót, **de** azt is kijelentette: „a szocialista blokk egysége és a belső nyugalom mindennél előbbre való”

Tito álláspontja változik

- Tito első levele még üdvözölte az új magyar kormányt.
- Okt. 29-i levelében: „a felelős politikai tényezők sokévi hibás és káros politikája súlyos helyzetet teremtett Magyarországon... De káros lenne, ha... aláásná a népnek a szocializmusba vetett hitét...”.
- Nov. 2-3. Brioni szigetén titkos találkozó.
- Tito válasza: . „Ha Magyarországon ellenforradalom van, akkor szükség van az intervencióra, de csak a szovjet fegyverekre szabad támaszkodni”.
- Ki legyen a bábkormány vezetője?
- Felajánlás – Nagy Imrénék becsalása a Követség épületébe és lemondatása. 43 fő „menedékjogot” kap a jugoszláv nagykövetségen.
- Nov. 22. - a jugoszlávok erélyesen tiltakoztak Nagyék letartóztatás ellen.

Lemondás a miniszterelnökségről

Nagy Imre a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának Elnöke az alábbi nyilatkozatot teszi.

1./ A mai napon újból fellángolt véres harcok mielőbbi megszüntetése¹ a hátrüvelétek következtében beálta² mérhetetlen anyagi károk³ rombolás és pusztítás megakadályozása érdekében, a lakosság megnyugvása és a békés munka⁴ visszatérésének elősegítése céljából a miniszterelnöki tisztemről lemondok.

A nagy és magasztos nemzeti érdeket tartva szem előtt.

2./ Támogatok minden olyan jószándéku, becsületestörekvőst, amely a legezélesebb demokratikus alapokon nyugvó a⁶ nemzeti egységre támaszkodva, a munkásosztály és a parasztság alkotó és harcoss erőit népünk demokratikus vívmányainak,⁷ a földreformnak, az ipari üzemek államosításának, a dolgozók, elsősorban a magyar munkásosztály szociális vívmányainak⁸ szocialista építés eddigi eredményeinek megvédelmezésén⁹/irányítja/.

Ismételten kijelentem:

3./ Mint¹⁰ a vezetésem alatt állt kormányban,¹¹ most is és a jövőben is a legxxzélesebben szembezálllok, elhatárolom magamat minden reakciós ellenforradalmi, vagy fasiszta törekvésektől, az ilyen irányu intézkedésektől és határozottan fellepek ezekkel szemben.

Támogatom mindazokat, akik ugyanezen a¹³ politikai alapon állva keresik a kibontakozás utját.

Nagy Imre, október 24-től miniszterelnök

Lemondás a miniszterelnökségről

Nagy Imre a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának Elnöke az alábbi nyilatkozatot teszi.

1./ A mai napon újból fellángolt véres harcok mielőbbi megszüntetése¹ a hadműveletek következtében beálta² mérhetetlen anyagi károk³ rombolás és pusztítás megakadályozása érdekében, a lakosság megnyugvása és a békés munka⁴ visszatérésének elősegítése céljából a miniszterelnöki tisztemről lemondok.

A nagy és magasztos nemzeti érdeket tartva szem előtt.

2./ Támogatok minden olyan jószándéku, becsületestörekvést,⁵ amely a legszélesebb demokratikus alapokon nyugvó a⁶ nemzeti egységre támaszkodva, a munkásosztály és a parasztság alkotó és harcos erőt népünk demokratikus vívmányainak,⁷ a földreformnak, az ipari üzemek államosításának, a dolgozók, elsősorban a magyar munkásosztály szociális vívmányainak⁸ a szocialista építés eddigi eredményeinek megvédelmezésén⁹ /irányítja/.

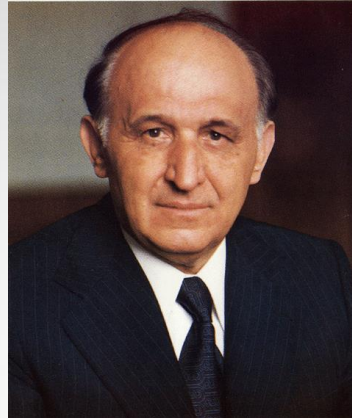
Ismételten kijelentem:

3./ Mint¹⁰ a vezetésem alatt állt kormányban,¹¹ most is és a jövőben is a legxx¹² szélesebben szembeszállok, elhatárolok magamat minden reakciós

A többi szocialista ország álláspontja

Antonin Novotny

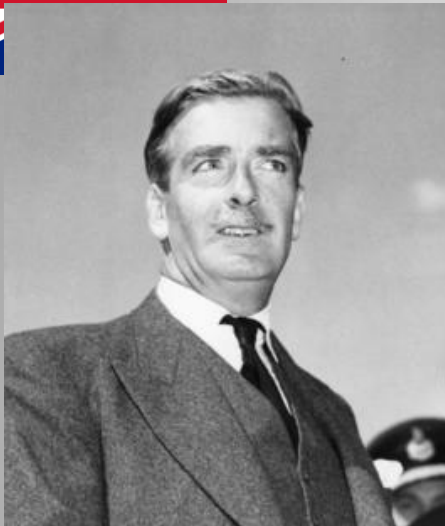
Todor Zsivkov

Georghiu-Dej,
Gheorge

- November 2. - Az SZKP KB vezetők Bukarestre mennek: román, bulgár, csehszlovák politikusok igent mondanak a beavatkozásra

A magyar forradalom és a Nyugat

Anthony Eden
(N-B miniszterelnöke
1955-1957)

Dwight D. Eisenhower
(elnök 1953-1961)

John Foster Dulles
(külügyminiszter
1953-1959)

Guy Mollet
(Franciaország miniszterelnöke
1956-1957)

A rab nemzetek békés felszabadításának kudarca

- Célja: a SZU-t kelet-európai hódításának feladására kényszerítse.
- Propagandaszervek - Szabad Európa Rádió és az Amerika Hangja.
- De az USA mindenképpen el akarja kerülni a fegyveres összeütközést.
- Beismerés: korlátozottak a lehetőségei arra, hogy elősegítse a kelet-európai országok függetlenségének visszaállítását
- Arra kell törekedni, hogy ezekben az államokban első lépésként a nemzeti kommunista politikai erők hatalomra jutását segítse elő.

USA álláspont – október 25-26.

- Okt. 25-én az USA kormánya döntött arról, hogy szövetségeseivel kezdeményezi a magyar kérdés napirendre tűzését az ENSZ BT-ben.

A javaslatot a Tanács nem fogadta el.

- Okt. 26. Harold Stassen, az elnök leszerelési tanácsadójának javaslata: biztosítani kellene a szovjeteket arról, hogy amennyiben a kelet-európai országok elnyernék szabadágukat, ez nem veszélyeztetné a Szovjetunió biztonsági érdekeit, mivel egy ilyen helyzetet a nyugati hatalmak nem használnának ki a Szovjetunió elleni katonai lépésekre.

A rab nemzetek békés felszabadításának kudarca

- Az Eisenhower-adminisztráció jól tudta, hogy katonai beavatkozásról szó sem lehet és diplomáciailag is korlátozva van a játéktere.
- John Foster Dulles külügyminiszter már a lengyel eseményekkel kapcsolatban elhatározta magát:
- „1956. október 27. Dulles Dallasban minden kétséget kizáróan jelezte a SZU-nak, hogy a magyar kérdés rendezésében egyedül ő az illetékes:
- **„Mi nem tekintjük ezeket a nemzeteket potenciális katonai szövetségeseinknek...”**

USA álláspont október 28-31.

Henry Cabot Lodge
ENSZ BT

Charles Bohlen
Moszkva

- Okt. 28-án az ENSZ BT ülésén az USA ENSZ képviselője idézte Dulles beszédének a csatlós országokra vonatkozó részét, másnap pedig a moszkvai amerikai nagykövet felhívta a szovjet vezetés figyelmét a beszéd legfontosabb mondatára.
- Ezt Eisenhower elnök okt. 31-én a tévében is megismételte.

USA álláspont – november 2.

Eisenhower választási beszéde:

„egész Amerika elismeréssel adózik ezekben a sorsdöntő órákban a magyar népnek bátorságáért és áldozatáért, amelyeket a szabadság biztosításáért vállalt. Ezért az elnök felhatalmazást ad azonnali juttatás kiutalására.”

USA álláspont – november 14.

„Az Egyesült Államok sem most, sem korábban nem támogatta egyetlen védtelen nép nyílt lázadását olyan erő ellen, amely felett várhatóan nem győzedelmeskedhet. [...]

soha nem sürgettük vagy javasoltuk az elmúlt években, amióta olyan problémákkal küszködünk, olyan fegyveres felkelés kirobbantását, amely csak katasztrófát hozhat barátainkra”

Franciaország véleménye 1956. október 26-án

Cristian Pineau
francia külügyminiszter

Párizsban egy sajtótájékoztatón hangsúlyozta:

- „...bár üdvözlik a kelet-európai fejleményeket..., mindenestre Franciaország nem kíván belekeveredni a lengyelországi és magyarországi eseményekbe.”

A magyar forradalom és a nyugat

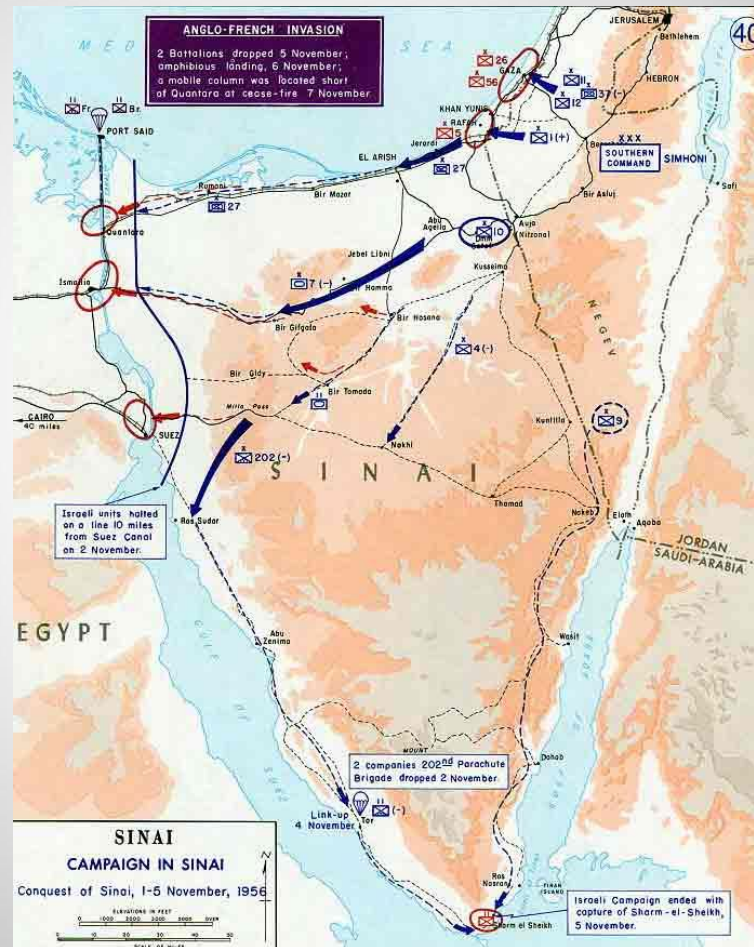
Anthony Eden
(N-B miniszterelnöke
1955-1957)

- Az angol kormány egyik képviselője november 1-jén a parlamentben, Eden miniszterelnök nevében kijelentette:
a brit kormánynak „semmiképpen sem áll szándékában, hogy a kelet-európai eseményeket kihasználja a SZU biztonságának aláásására”.

Az ENSZ-ben történt további események

- BT nov.1.: a szuezi válság miatt a kelet-európai fejlemények tárgyalását későbbi időpontra halasztják
- BT nov. 2-án: napirendre tűzte a magyar-kérdést, de határozati javaslat hiányában döntés nem született.
- Közgyűlés - nov. 5.: a rendkívüli ülészak a magyarországi helyzet megvitatására. Az USA határozattervezetét (50 igen, 8 nem) elfogadták:
 - 1. Az ENSZ közgyűlése felszólítja a SZU kormányát arra, hogy azonnal hagyja abba a támadást.
 - 2. Felszólítja a SZU-t arra, hogy ne küldjön több csapatot Magyarországra, csapatait azonnal vonja ki.
 - 3. Megerősíti a magyar nép jogát ahhoz, hogy szabadon választhassa meg életformáját és kormányát.

A szuezi válság és közvetett és közvetlen hatásai

Szovjet és amerikai reagálás:

Szovjetunió:

- 1956. nov. 5.: **Nyikolaj Bulganyin** (szovjet min. elnök) rakétaultimátuma

SZU.: „a legmodernebb romboló fegyverekkel” fogják őket szétzúzni, ha azonnali hatállyal nem állítják le az Egyiptom elleni támadást.

USA.: nem voltak hajlandóak folyósítani a briteknek a fenyegető pénzügyi válság elkerüléséhez szükséges támogatást.

Az előrenyomulást egy hét múlva leállították és visszavonultak .

USA:

- **Eisenhower** (amerikai elnök) telefonbeszélgetése Edennel (angol min.elnök)

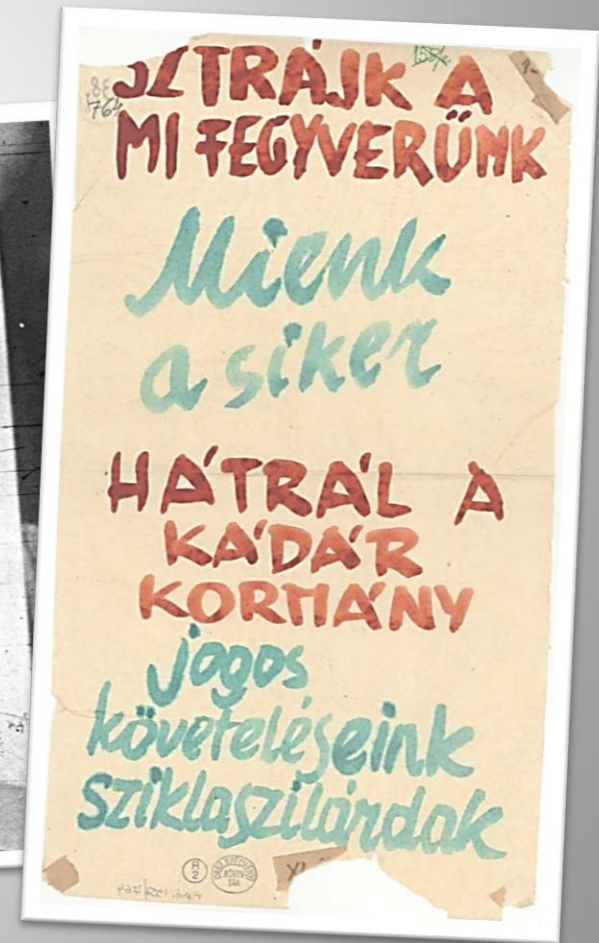

**„Márciusban újra
kezdjük!”**

- ellenállás a forradalom után

Fegyvertelen ellenállás - munkástanácsok

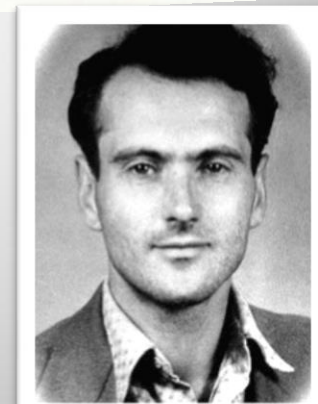
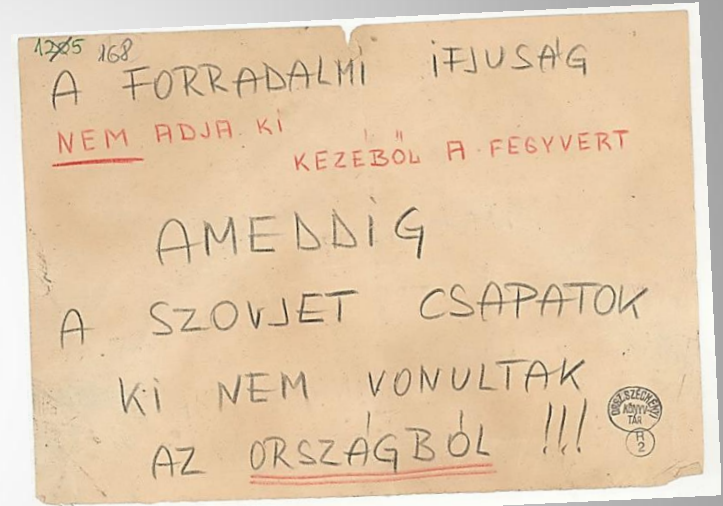
- Ragaszkodnak a követelésekhez
- Fegyverük a sztrájk

Fegyvertelen ellenállás – röplap, tüntetés

Péterfia Zoltán (Pécs)

ANGYAL ISTVÁN

Fegyvertelen ellenállás – röplap, tüntetés

170

TILTAKOZZ A KORMÁNY ELLEN !!!

23-ÁN PÉNTEKEN 14-15 ÓRA KÖZÖTT NE TARTOZKODJ AZ UTCÁKON !!!

NE HALT UTCÁKAT !!!

ORAI SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR
1950

R 2

Forradalmi Ifjúság

XI. 22

A hatalom válasza

- Karhatalom felállítása, sortüzek

dolgozó nép védelmére!

A Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány forradalmi
mányaik biztosítására,
a törvényes rend fenntartására
szta létre az új, erős Karhatalmat.

Ebben a Karhatalomban honvédségünk legjobb tisztjei és
őstisztjei, rendőrségünk derék tagjai szolgálnak.

Minden becsületes és hazafias állampolgár érdeke és köte-
lessége, hogy támogassa a rendfenntartó erőket, a nép érdekében
végzett áldozatos tevékenységükben.

Legyünk bizalommal a rend védelmezői iránt!

Segítsük őket munkájukban!

Salgótarján – 1956.
december 8.

Ismert: 46 halott és
kb. 100 sebesült

A hatalom válasza

- Munkásőrség szervezése

Márciusban újra kezdjük! MUK

Április 4 nekünk nem ünneptünk!
A szovjet megszállás elleni tiltakozásul 4-én délután 3 és 4 óra között ne tartózkodjunk az utcán.
Ha magyar vagy Te is segítsz!
TERJESZDI!

Március 15-én 3 és 4 óra között
ne tartózkodjunk az utcán.
Eszel adjunk tiszteletet 1848
1956 magyar hőseinek

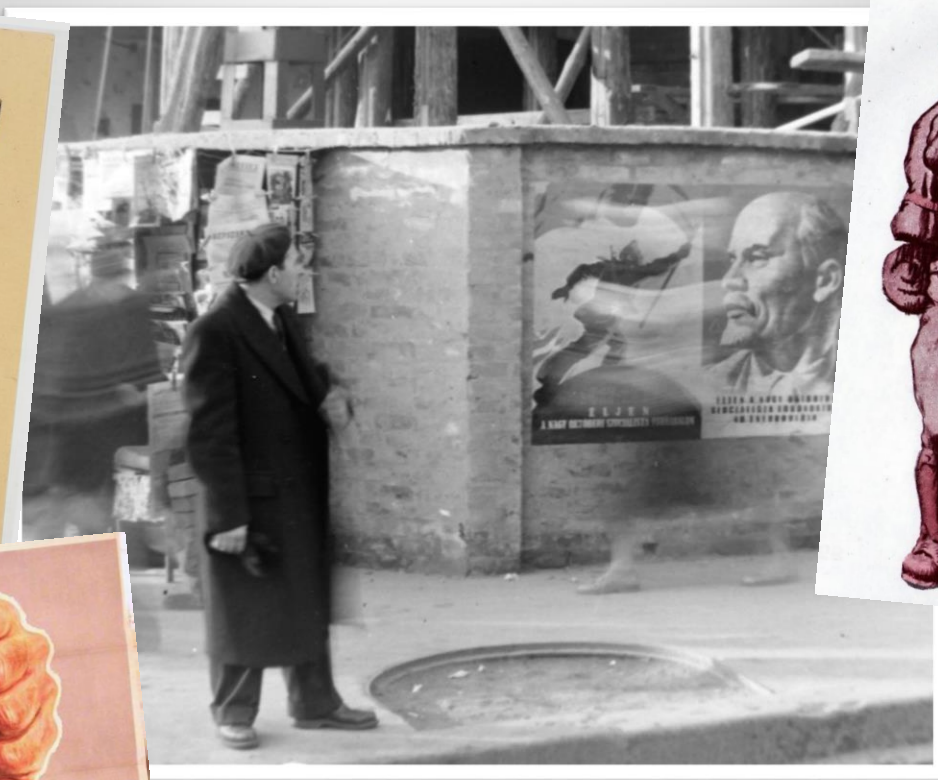
„Féljen Kádár!”

„Dolgozók, diákok! Március van! MUK”

„Ki az oroszokkal!” Kecskeméti
Forradalmi Ifjúság

„Vesszenek a magyar forradalom leverői”

Ha újra kezditek, újra kaptok! HUKUK

Minden uszítónak kötelelet! MUK

127/10 224
Gyilkos Ellenforradal-
mások
Reszkesetek!
Rákóczi - u.
Herlesz - u.
Király - u.
Arany - u.
Köruti - és
Tisza Kálmán - téri gyilkos-
ságotokért meglakoltok!
Megfizelünk az értetlen kisgyer-
mek, feleségek, valamint
öreg szüeteink legyilkolásá-
ért is!! **Barbár fasiszták**
gyilkos ellenforradalmások, resz-
kesetek, mert a föld alatt is elő-
kaparunk benneteket!!

1957 márciusa – erőfitogtatás és félelem

„...ha lesz ellenforradalmi provokáció, akkor azt nagyon drágán fogjuk az ellenforradalmárokkal megfizettetni (...) és ha ilyennel találkozunk – kimondom a szót – kíméletlenül fel kell lépünk!”

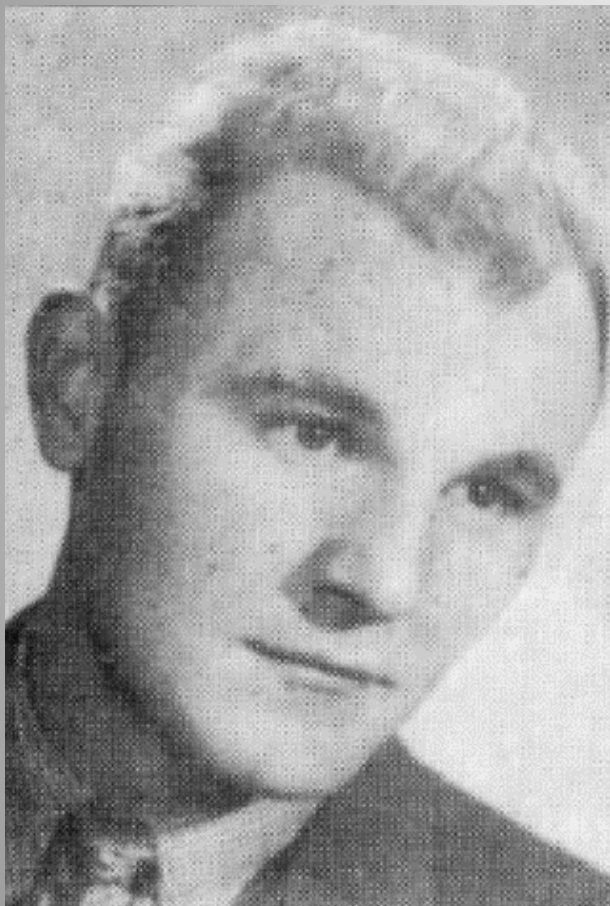
(Kádár János, 1957. február 2.)

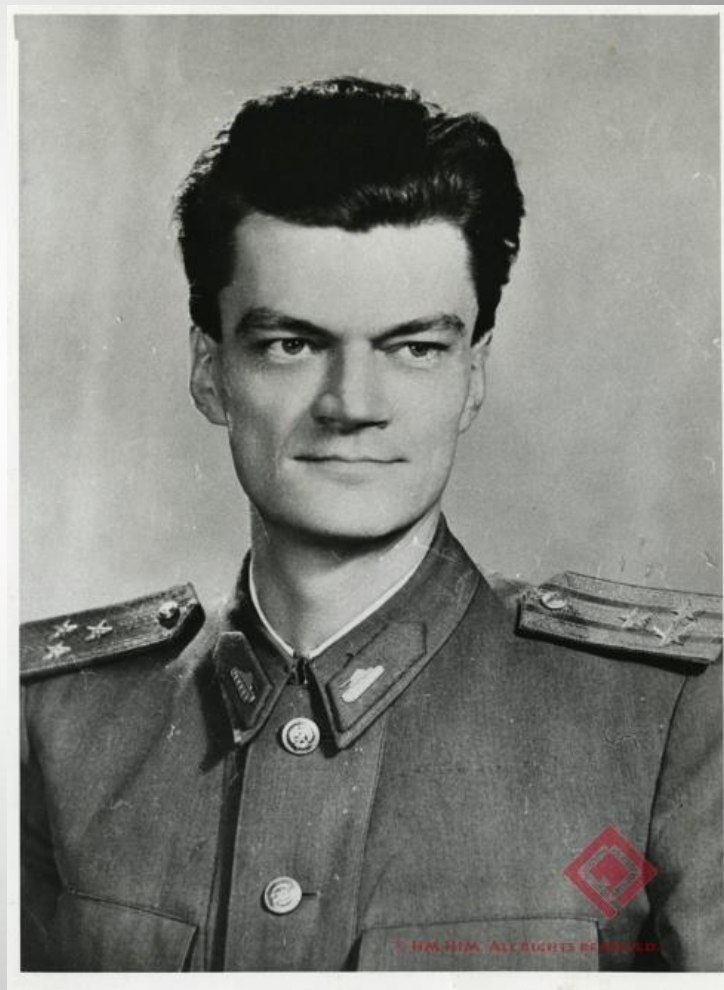
„Nekünk még március 15-e előtt össze kell szedni a gyanús elemeket!”

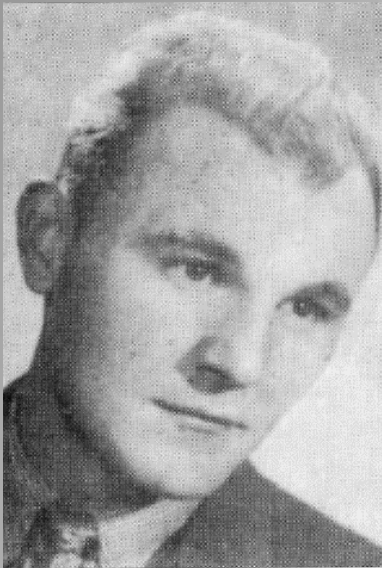
(Apró Antal, 1957. február 26.)

Ketten azok közül, akik a halálukig tovább harcoltak

Iván Kovács László október 25-től a Corvin közti csoportok vezetője

Iván Kovács László október 25-től a Corvin közti csoportok vezetője

„én élesen szemben álltam a szocialista társadalmi renddel, a kommunistákkal, a kommunista szemlélettel.,,

- *„A fegyvereket azért rejtettem el, hogy amikor az lehetségesnek mutatkozik fegyveres akciókat kezdjek el...”*
- *„Én nézeteimet lényegében 1956. november 4. után sem változtattam meg, semlegességét láttam szükségesnek megvalósítani. A többpártrendszer híve vagyok, mert a társadalmi igazságtalanságokat ezúton lehet kiküszöbölni.”*

Iván Kovács László október 25-től a Corvin közti csoportok vezetője

„én élesen szemben álltam a szocialista társadalmi renddel, a kommunistákkal, a kommunista szemlélettel.,,

- *A Kádár kormány megdöntését is azért tűztem ki célul, mert a többpártrendszer nem engedélyezte érvényesülni, és mint a röplap felhívásában is kifejtettem „terrorista, jogbitorló, szadista kisebbségnek tartottam.”*

Maléter a forradalom védelmében

Meggyőződve arról, hogy a forradalmárok igaz ügyért, a magyar szabadságért és függetlenségért harcolnak és nem „fegyveres bandák” október 28-án gyakorlatilag átálltam az ő oldalukra.

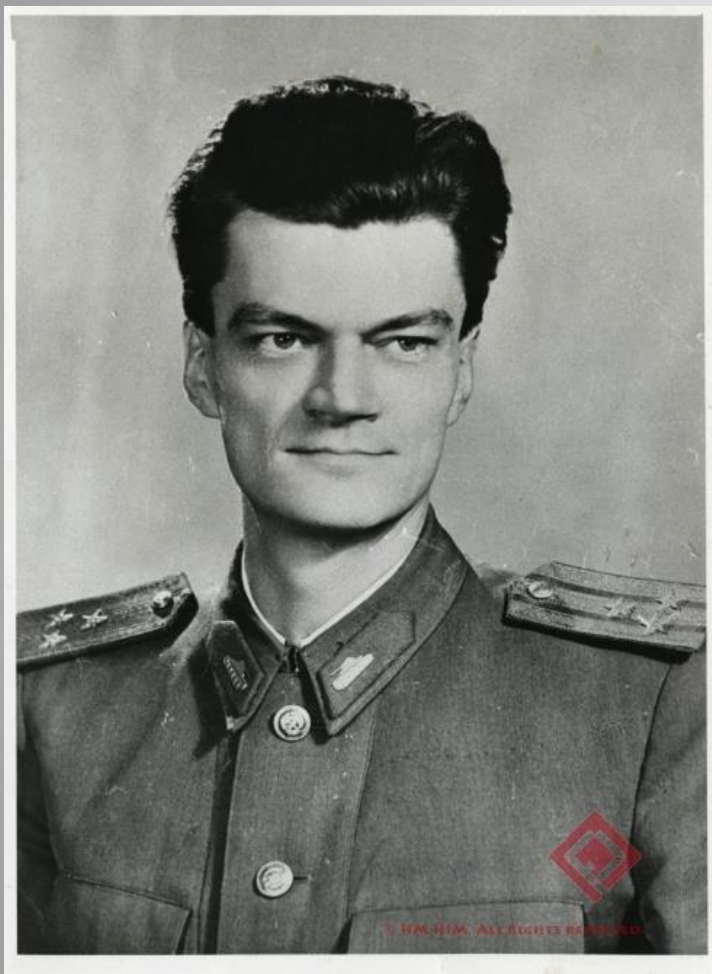

Maléter a forradalom védelmében

Ami pedig a kormányt illeti, nehezen képzelhető el a tartóssága egy olyan csoportosulásnak, amely egy idegen fegyveres erő támogatásával jutott uralomra.

Különösen nehéz ezt elképzelni amikor forradalmi viszonyok vannak.

A történelem ilyen kormányok fennmaradásáról nem tud.

Belügyminisztérium

II./8. Osztálya.

23-11/1/57

Bismen Pál

Ellenforradalmi Elosztás

Tájékoztatóról jelen-
ten leu.

jul. 25. Szalmon

C. Pender

VII. 26

J e l e n t é s .

Budapest, 1957 július hó 25.-én.

1956 november 4.-e óta vizsgálatot folytatunk Maléter Pál ht. vezérőrnagy ügyében, az ellenforradalom alatt kifejtett tevékenységének felderítésére.

A vizsgálat során megállapítottuk és kellőképpen bizonyítottuk Maléter ellenforradalmi tevékenységét és átállását. Maléter ennek ellenére eddigi vizsgálata során értékelésében kitarart emellett, hogy Magyarországon 1956 október 23.- és november 4.-e között "tisztá forradalom volt". Azon tulmenően - vallo-mása szerint - hogy ő a fenti idő alatt bűncselekményeket nem követett el, ezen értékelése mellett kitarart.

A vizsgálat során több esetben ismertettük előtte a kormány és a párt értékelését az ellenforradalomról, különböző sajtó-cikkeket és kormány-vezetők beszédeit olvastuk fel előtte. Ez nem változtatta meg értékelését.

Kijelenti - mióta egy szembesítés során tudomást szerzett ar-ról, hogy a jelenlegi honvédelmi miniszter Révész Géza elvtárs - hogy november 2.-án beszélgetést folytatott Révész elvtárrsal, ismeri az ő akkori értékelését. Jelenleg csak ak-kor tudna változtatni az október 23.- és november 4.-e között történtek értékelésében, ha négyszemközt beszélgetést folytathatna Révész Géza elvtárrsal. Maléter ezen kijelentéseit kihallgatásain, mint provokációt, visszautasítottuk.

Terve, hogy a bírósági tárgyalására kérni fogja saját ártatlanságának bizonyítására Révész Géza elvtárs kihallgatását, s amennyiben erre nem kerül sor, a tárgyalásán is azt követelni fogja.

Tamás György rny. fhdgy.

A szovjet hadsereg emberveszteségei

A szovjet hadsereg állományából több mint 700 fő meghalt, 51 fő eltűnt, 1.986 katona megsebesült.

A szovjet csapatok maradna

Kádár János az MSZMP Központi Bizottsága
1957. június 22-i ülésén:

„Mindig így számolgotam magamban a hatalom
állását:

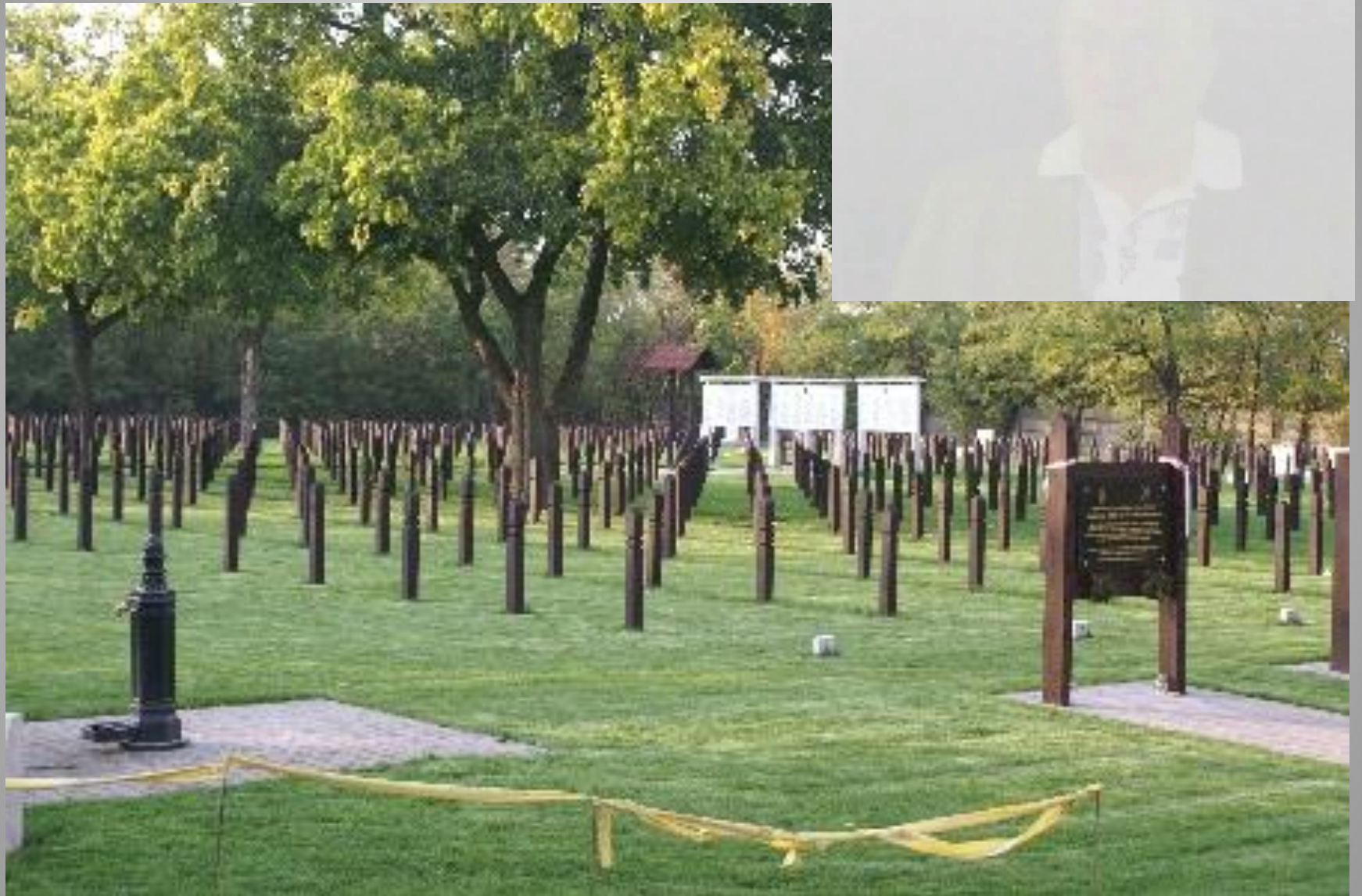
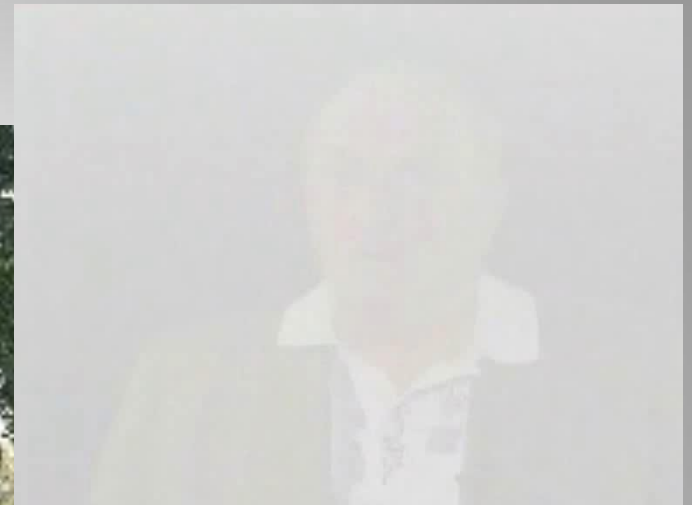
- - No és ha a szovjet csapatokat kivonnánk?
- - Akkor állunk a lábunkon?
- - Én azt hiszem, megállnánk a lábunkon. De rettenetes harc és véráldozat közben.
- - Ez most a helyzet...”

Az utód Kádár János, november 4-től
a szovjetek által kijelölt kormány miniszterelnöke

***Elhagyja Magyarországot az utolsó
megszálló szovjet katona 1991. június 19.***

Köszönöm a figyelmet!